

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

באר חפרה שרים

ילקוט מתורת רבותינו הקדושים זע"א בפרשת השבוע

האדם שהוא נחות דרגא לעומת המלאכים צריך לקרבנות

ויקרא אל משה וידבר ד' אליו מאהל מועד לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם פי יקריב מכם קרבן לד' מן הפרמה מן הפקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם (א. א. כ.)

כתב בעל הטורים: "אלף דויקרא זעירא" ובמדרש (ויק"ר א. א. עה"פ תהלים קג, כ) "ברכו ה' מלאכי גבורי כח - כמה הכתוב מדבר אם בעליונים הכתוב מדבר והלא כבר נאמר (שם, כ) ברכו ה' כל צבאיו, הא אינו מדבר אלא בתחתונים, עליונים ע"י שהן יכולין לעמוד בתפקידיהם של הקב"ה נאמר ברכו ה' כל צבאיו, אבל תחתונים ע"י שאינן יכולין לעמוד בתפקידיהם של הקב"ה, לכך נאמר ברכו ה' מלאכי, ולא כל מלאכי". ולהבין, מה שייך המדרש להפסוק הזה? ביאר הרה"ק רבי ישראל ממשורטקוב זצ"ל ענה ידוע מאמר האלוקי של זקני המגיד הגדול ממעזריטש זצ"ל, על מאמר חזו"ל (ברכות י) שאסור לאכול קודם התפילה, והוכיחו זאת מהכתוב (ויקרא ט, כו) "לא תאכלו על הדם", ואמר, איך מוכח מזה שאסור לאכול קודם התפילה.

אלא ידוע, כי האדם עיקר חיותו הוא מההם אשר בקרבנו, ולכן לכאורה היה צריך להיקרא "דם", אך בגלל מה שקיבל עליו את אלוהו של עולם - היינו את הש"ת, ע"ז נקרא "אדם". ואימתי מקבל עליו עול מלכות שמים? הלא זה הוא בשעת התפילה, ובוה נקרא "אדם", על כן יאמר הכתוב "לא תאכלו על הדם", כלומר כל זמן שאתם אך "דם", אבל תמתנו עד אחר התפילה, ואז תקראו "אדם".

ונוכל לומר, כי אדם כזה, הממליך עליו את אלוהו של עולם הוא בודאי בעצמו בחינת מקדש ומזבח ואז הוא עצמו בחינת "זה השלחן אשר לפני ה'" (יחזקאל מא, כב), והוא אינו צריך להביא קרבנות, כי הוא מעלה את אכילתו וכל עשיתיו הגשמיים לשרושם.

וזו נראה כוונת הכתוב: "אדם", אם אתם בחינת אדם, אז תקריבו "מכם קרבן", כי אתם במקום מזבח, אבל ישנם אנשים שצריכים להביא קרבן "מן הבהמה מן הצאן ומן הבקר תקריבו קרבנכם", ולמה? ע"ז ירמוז ה"א' זעירא", כלומר כשתחסר לכם ה'א', ואתם מורכבים מן הדם לבד ואינכם במעלה העליונה, אז אתם צריכים להביא קרבן.

ובזה נכון מאד המדרש, עליונים שכולם קדושים כתוב בהם "כל", "ברכו ה' כל צבאיו", אבל תחתונים, שיש בהם אנשים פחותי מעלה, הרמז בוויקרא, א' זעירא - לכן נצטוו בקרבן, ונכון מאד שייכות המדרש לכאן

(גנוי ישראל)

קריאה של חיבה

ויקרא אל משה וידבר ד' אליו מאהל מועד לאמר: זה שכתב אל משה ולא 'למשה' או 'את משה',

נראה לדעתי דענין הקריאה לפעמים לטובת הקורא ולפעמים לטובת הנקרא, וכאשר הנהו לטובת הנקרא נקשר הקריאה 'אליו', ואם היה הקריאה מה' מאשר צריך אליו לצוות המצות והיו טובת הקורא הוצרך לשליחות משה לאמר דבריו לישראל, היה נכון יותר לכתוב 'למשה' או 'את משה', משא"כ בענינינו כיון דאף בלי הקריאה היה משה נכנס לאהל מועד, והיה עושה שליחותו, והקריאה היה רק לחיבה, וכמו שכתוב בתורת כהנים (דבורא דנדבה פרשה א) על כן כתב 'אל משה', כי הקריאה לטובת הנקרא, כדי שידעו ישראל שהוא חביב מכולן, וכמו שאמרו במדרש (ויק"ר פ"א ח) מי שהמלך הופך פניו ומדבר עמו הוא חביב מכולן.

ויש להוסיף קמחא עפמ"ש במדרש תנחומא (ויקרא סימן א) אז דברת בחזון כו' (תהלים פס כ) אעפ"י שדיבר הקב"ה עם אדם הראשון כו' יחידים בעולם היו, אבל משה כמה צדיקים היו עמו כו' ולא קרא אלא למשה כו' עיי"ש.

מעתה הוי הקריאה לחיבת משה, דלצורך הקב"ה לאמר לישראל מצותיו היה יכול לאשר ע"י אחד משאר צדיקים שהיו, וכיון שהיה לצורך משה על כן אמר 'אל משה', ויצדק בזה מה שכתוב א' זעירא להורות כי יקר היה למשה הקריאה זו לחיבתו וכנ"ל.

(חיי עולם - להגר"ר ש"י טייבש זצ"ל אב"ד יאס)

הקרבנות הם רק אמצעי אל התכלית: לעורר האדם לתקן נפשו ולטהר מדותיו

אדם פי יקריב מכם קרבן לד' (א. א. כ.) כתב הס'פורנו' (ויקרא א. א. כ) אדם כי יקריב מכם, מעצמכם. זהו עיקר הקרבן הקרבת עצמותו תאוותיו, ונטייתו, ועניניו יהיו משועבדים לה', בטול רצונו מפני רצון הש"ת. והקרבת הבהמה, היתה רק לעורר את המחשבה בכיוון זה. וזהו שכתב רמב"ן (ויקרא א. א. ט) בעבור שמעש בני אדם נגמרים במחשבה בדבור ובמעשה, צוה ה' כאשר יחטא אדם יביא קרבן. ויסמוך ידיו עליו, כנגד המעשה. ויתודה בפיו, כנגד הדבור. וישרוף באש הקרב והכליות, שהם כלי המחשבה והתאוה והכרעים וכו'. ויזרוק הדם על המזבח, כנגד דמו שנפשו. וכל זה יעורר מחשבתו שראוי לו שישפך דמו וישרף גופו לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה וכו'. נמצינו למדים כי הקרבנות הם איפוא רק אמצעי אל התכלית: לעורר את האדם לתקן את נפשו ולטהר את מדותיו. וזהו שאמר ירמיהו (ו, כב) כי לא דברתי את אבותיכם ולא צויתים ביום הוציאתי אתם מארץ מצרים על דברי עולה וזבח, כי אם את הדבר הזה צויתי אתם לאמר שמעו בקולי והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם וגו'. איך אמר לא דברתי וגו' הלא תורת כהנים חלק מן התורה הוא. אך הכונה היא, לא זהו עיקר המצוה, לא זהו התכלית, וכן אמר דוד תהלים (נא, יח. יט) כי לא תחפוץ זבח ואתנה עולה לא תצרה [אין זה עיקר תפצן], וזכתי אלקים רוח נשברה. וזהו ההפרש בין קרבנות התורה ותפלה, מצוות הקרבנות נתנו לעורר את המחשבה ואת הנפש בכיוון תיקון המדות, כדי להיות ראוי להתקשר

להש"ת. והתורה והתפלה הן הן המקשרות את האדם להש"ת.

(אהלי יעקב - הוסיאטין)

על האדם להקריב עצמו לה' בהיי חיותו

אדם פי יקריב מכם קרבן לד' (א. א. כ.) מובא בתוס' סוף מנחות (דף קי. ד"ה ומיכאל) בשם המדרש, כי מלאך מיכאל עומד ומקריב נשמותיהם של צדיקים לפני הקב"ה. וע"ז מפרש הכתוב 'אדם כי יקריב מכם קרבן לה', והיינו דזהו עיקר הקרבן הנרצה, שהאדם בעצמו בעודו בחיים יקריב עצמו לה', מבלי לחכות עד שיזכה שמלאך מיכאל יקריב את נשמתו.

(תורת אבות - הס"ק מסלונים ז"ע)

גליון מס' 428

פרשת ויקרא

בית הכנסת לתורה ולתפילה שטפנשט כולל אברכים לעיון - לפגוד' צ' רחוב מרש"ל 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אבות" שטפנשט בני ברק

מחנה תורה
מכינה לשיבת הגולה כולל חסידות ה"ר"ר 35 אלעזר

בית שטפנשט - גבעתיים
קבר התורה שטפנשט בני ברק
כולל אברכים - בית כנסת מרש"ל
* מרכז תלמודים לנערים

הכנסת אורחים ואש"ל ביומניה לקבוצות ויחידים - בחנוכה מראש מחתים קבר האדמו"ר הראשון שטפנשט רח' אליצבט 2 ש"כ פאקויר איש' - חובני

מקוה טהרה
מפעל מקוה וספחא עזר וסיוע למיטת פרנסות בניו החסידים ומשפחת השנה.

אור מתורתו
שיעורי תורה ברחבי הארץ, נוסח חיוק ועריב יחודות לעם בשבתות, בהשתתפות גדולי המשפיעים ומיזי הרבים

הספריה התורנית ומוזיאון להצגות יהדות רומנית וזכר הצדיקים שטפנשט.

מכון תורה
"תורת אבות - שטפנשט" להוצאת אבות - שטפנשט לביית שטפנשט - ויז"ן - הכנסת רומנית.

מפעל האנגליזציה להכניח חומת

מספרי הגמון ניתן להשיג במשרדי המוסדות:
אנגליזציה מילוט שממכות בית חיים ב"ח אמת אבות - שטפנשט
הרשב"ה - ויז"ן
מטלת תלמים - נסן
על מבחן
ה"ב עניני ברות מילה.
ה"ב עניני חלוקה.
ה"ב עניני נישואין ונשואה מאין.
מלמד עמים - מדעי ולימוד
כנוויל של משה - ננוויל שטפנשט נתקיים אלבם עם שני דיסקים

י"ל על ידי מוזון
"תורת אבות - שטפנשט"
הצטרפו לקבלת הגליון כל שבוע
דוא"ל: 7172759@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

לשחוט את היצה"ר בשלושה אופנים

ושחט אתו על ירך המזבח צנפה לפני ד' (א. א. כ.) עיקר העבודה לשחוט את היצה"ר בשלושה דברים אלו: 'על ירך', רומז לתאות נשים. 'המזבח', היא תאות אכילה, כמחזו"ל (תגינה כז) דשולחנו של אדם הוא כנגד המצפון 'צפונה', היא תאות ממון, כמ"כ (איוב לו, כב) מצפון זהב יאתה. ואם יכניע היצר בשלש אלו, יעלה לרצון לפני ה'.

(תורת אבות - הס"ק מסלונים ז"ע)

פרשת 'זכור'

סדר הד' פרשיות

כתב הרה"ק ה'שפת אמת מגור זי"ע דאיתא בחז"ל (מגילה כט א) הקדימו קודם ניסן אלה הפרשיות שקלים זכור פרה, כי ניסן הוא קבלת מלכות שמים (דברים ג. ה) 'ומאודך הוא שקלים, לבבך' מכוון כנגד 'זכור' כי זכירה היא 'בלב', 'נפשך' מכוון כנגד 'פרה' היינו טהרת הנפש, והיינו 'בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך' (דברים ג. ה) לפי סדר זה: מאודך - שקלים, לבבך - זכור, כי זכירה בלב, נפשך - פרה טהרת הנפש.

כל מהותו ושאיתו של עמלק להכניס את בני ישראל לעצבות

הרה"ק ה'ישמח ישראל' מאלכסנדר מבאר דכל ענין מעשה עמלק היה שרצה להכניס יהודים כאלו בעצבות ושיחשבו שאין להם שוב שייכות לאביהם שבשמים. וזה לשונו: 'זכור את אשר עשה לך עמלק' וגו' 'אשר קרך בדרך' (דברים כ"ה יז-יח) וכדברי המדרש (תנחומא תצא ט') קרך, טמאך, וכמו"ש חז"ל (שם י') שעמלק זרק מילות כלפי מעלה, היינו שאמר להם שעל שפגמו בברית אין להם תקנה ח"ו, ו"ש: 'ויזנב בך כל הנחשלים אחריך', וכדרשת חז"ל (שם י') אותם שענעו פלט אותם מחמת טאמם, וכמבואר (בפרקי דר"א פ' מ"ח) שכל מי שהיה טעון טבילה היה הענין פולטו, ולאנשים נכאי רוח כאלה נקל הדבר להביאם לידי עצבות ולהשפילם עד לארץ, עד שיאמרו לנפשם נואש חלילה, וזה טעם הכתוב (שמות י. ט) 'ועל נסותם את ה' לאמור היש ה' בקרבינו אם אין', כי דימו בנפשם שכבר אין להם תקנה שגם חלק האלקי היא חיות האלקית אשר בנפשם כבר אין להם, וכעין דברי יון לישראל (ב"ר ב. ה) כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל וכו' ואז היו צריכים ישראל התחזקות וכו' ולהשיב לעמלק, כי ניצוץ אחד הוא חלק אלקי יחיד ומיוחד חי וקיים השוכן בקרבם לעולם לא יכבה ולא ישונה, וכמו שנאמר (מלאכי ג. ה) אני ה' לא שנית ואתם בני יעקב לא כליתם, וזה אשר קרך בדרך וכמאמר ז"ל טמאך שהי' מטמא את מוחם במחשבות זרות ובחסרון אמונת ה' לאמר קצרה יד ה' מלהושיע אתכם וכו' ועמלק ימ"ש מעציב אותם איך יערב לבכם לגשת אל הקודש 'ובהיך אנפין יקום קמי מלכא עילאה ולמלא מילי'.

בשבת זכור נשפעים אורות וישועות גדולות לישראל

כתבו בספה"ק דבשבת זו נשפעים אורות וישועות גדולות לישראל וכן כתב הרה"ק המגיד מקוזניץ זי"ע בספרו הק' 'עבודת ישראל' " בפרשת זכור... כי בשבת לפני פורים נפתח תמיד האור הזה להופיע עד י"ד וט"ו, שהם ימי משתה ושמחה.

שבת זכור זמן מסוגל לפקידת עקרות

מתאמריה משמיה דהרה"ק מסלונים זי"ע ששבת זכור הוא זמן מסוגל לעקרות שיפקדו בוש"ק, כי אצל רחל כתיב לשון 'זכירה' ויזכור א' את רחל" ובשרה כתיב לשון 'פקידה' 'וה' פקד את שרה', ובפרשת זכור קורין לשון 'זכירה' ומפסירין 'פקדתי את אשר עשה עמלק'.

(תורת אבות - סלונים)

בימינו המצוה היא למחות את העמלק השרוי בלב כל אחד

חז"ל תיקנו לנו לקרות פרשת זכור לפני פורים והמפרשים הקשו כיון שענין זכירת מעשה עמלק הוא כדי למחות את זכרו א"כ למה צריכין להזכירו בכל שנה ולצעוק אח"כ תמחה את זכר עמלק הלא יותר טוב היה שלא להזכיר אותו כלל ולשכוח ממנו לגמרי וממילא ימת שמו וזכרו ונימח זכרו מלהזכירו?, אך הענין בזה בעבודת האדם י"ל על פי מה שכתב הרה"ק החידושי הרי"ם זי"ע בפרשת כי תצא בשם הרה"ק הרבי ר' בונם מפארשיסחא זי"ע דבזמן שהיו לבני ישראל מלחמות בפועל אז היה הפירוש הפשוט של הפסוק "כי תצא למלחמה" על מלחמה בגשמיות והרמז היה על מלחמת היצר, אבל היום שאין לנו מלחמות בפועל הרי הפירוש הפשוט הוא על מלחמת היצר, וכמו כן י"ל בפרשת זכור שענין מלחמת עמלק כהיום הוא שכל אחד ילחום את מלחמת היצר שיש לו ובוה מקיימים המצוה של מחיית עמלק וע"כ קורים את הפרשה בכל שנה כדי לעורר את לבנו למלחמה זו.

(תפארת למשה, הגה"ח ר' ירמיה כץ שליט"א)

מלחמת עמלק שבכל דור ובכל יום

כתב הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע כל איש מישראל צריך למחות חלק רע המכונה בשם עמלק אשר טמון בלבו, דכל זמן דזרע עמלק נמצא בעולם אז כיון דאדם גם כן הוא עולם קטן אז יש מציאות לעמלק לכח הרע בכל אדם, והוא זה אשר מתעורר בכל פעם להחטיא את האדם, ועל זה בא הזכירה בתורה, ומלחמה זו היא בכל דור ודור ובכל יום ויום.

(קדושת לוי - דרוש לפורים)

*

וכן כתב הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע: "כי עיקר עמלק הוא היצר הרע צורך כל אדם, וזה 'מלחמה לה' בעמלק מדור דור' (שמות יז. טז) דהיינו שבכל דור ובכל שעה המלחמה הגדולה אשר אנחנו נלחמים תמיד כל ימי היותנו על הארץ.

(עבודת ישראל - פ' זכור)

עמלק עומד עלינו בכל דור ודור

כתב הרה"ק ה'בית אהרן' מקארליץ זי"ע (פרשת זכור) כי באמת עמלק הוא עומד בכל דור ובכל שנה ובכל יום ויום, וכן כתיב 'מלחמה לה' בעמלק מדור דור' ולא כתיב 'לדור דור', אלא כי כמו דור זה כן הדור האחר, תמיד עד סוף כל הדורות ובכל יום ובכל עת ובכל שעה הוא צופה ומביט לעקור ח"ו הקדושה מישראל, אבל צריכים לראות להתגבר עצמם על עמלק צורך היהודים הלזה, ולעקור הזוהמא שלו וכו'.

שבת זכור ויום הכיפורים

ענין אחד הם

עמלק הוא הוא הכח הרע שישנו בכל אדם והוא אשר מתעורר בכל פעם להחטיא את האדם. ולכן תקנו חז"ל קודם פורים להזכיר 'מעשה עמלק' מה שעשה, ושעל ידי מעשיו נגרם 'אשר קרך בדרך' ולהזכיר שענין זה יש בכל אדם ובכל דור והוא ע"י היצר המרומו בעמלק ועבודת האדם הוא לראות לתקן ענין זה ולחזור בתשובה. וכמו שכתב בספה"ק 'תולדות אהרן' מהרה"ק רבי אהרון מוויטאמיר זי"ע, 'מי שיעודע ומבין בוודאי יודע, שתיקון ועבודה של שבת פרשת זכור הוא התיקון של 'יום הכיפורים'

וצריך להתעורר עצמו בעבודה ובתשובה גדולה באותה שבת."

(תפארת למשה, הגה"ח ר' ירמיה כץ שליט"א)

כשמסלקים את העמלק מגיעים לידי טהרה

בט"ו באדר מתקנים את הדרכים. (שקלים א. א) היינו שמיישרין את הדרכים לפני עם ד', וזה בא לאחר 'פרשת זכור' שמסלק את אשר נאמר עליו 'אשר קרך בדרך', ולכן אחרי זה אפשר לישר את הדרכים ולבוא לידי 'טהרה' ולדרך טהרה.

(חידושי הרי"מ)

כמה שימחה עמלק מלומטה כך ימחה עמלק מלמעלה

מַחָה אַמְחָה אֶת זְכֹר עַמְלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם (שמות יז. יד) כפל הלשון מרמז כי לפי ערך האתערותא דלתתא שתעשה למחות את העמלק שבך כן תזכה לסייעתא דשמיא שאני אמחה את זכר עמלק.

(תורת אבות - סלונים)

כתב הרה"ק רבי מנחם מנדל מווישניץ זי"ע עפ"י האמור שישראל כשהם בכללות הם בתכלית הטוב, אפשר לומר כי הכתוב מרמז (דברים כה. ז) "זכור את אשר עשה לך עמלק" דכוונת עמלק היתה לעשות מאותיות 'כל' הרומז לאחדות לאותיות 'לך' [יחיד] כדי לדונם ביחידות, ולא לדונם בכללות, וזה שנאמר "זכור את אשר עשה לך" עמלק" עכ"ל 'והיה בהניח ה' אלוקיך לך' מ'כל', פי' לעשות מ'לך' 'כל', שרומז כללות רבים אז 'ממחה את זכר עמלק לא תשכח' ויש לרמז בתיבת 'תשכח' שהוא תש כח, שע"י זכות רבים לא יהיה 'תש כח' של ישראל.

(שארית מנחם)

כל ענינו של עמלק להכניס 'כפירה' באמונה ב'השגחה פרטית'

אמר רבינו הק' אדמוה"ז מסאדיגורה זי"ע: כתיב 'זכור את אשר עשה לך עמלק' (דברים כה. ז) ורצונו לומר שהאדם צריך לדעת שסוד היסודות הוא האמונה בהשגחה פרטית בכל החלקים של דצח"מ [חלקי הבריאה ד'ומם צ'ומת, ח"י מ'זבח] כידוע דברי רבינו הרמב"ם זי"ע ב'מורה נבוכים' (ח"ג פ' נ"ב, והרמ"א מביאו בש"ע אר"ח סי' א סע"א) 'שיותי ד' לנגדי תמיד' הוא כלל גדול בתורה וכו' כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו כשישבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני גדול וכו', כ"ש כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה אשר מלוא כל הארץ כבודו עומד עליו ורואה במעשיו וכו', מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד הש"ת ובשתו ממנו תמיד. וכן יזכור מה שכתוב: ואתה מחיה את כולם (נחמיה ט. ה) והכי פירוש 'ואתה' אותיות א"ת ו"ה, 'את' היינו כ"ב אותיות התורה מא' עד ת', 'וה' הוא יחוד קוב"ה ושכינתיה, ור"ל כשהאדם משים לנגד עיניו בעת עוסקו בענינים גשמיים, שבכל דבר נמצא ניצח"ק ששרשם בכ"ב אותיות התורה, ובעוסקו בהם הוא מכווין ליחוד בחי' קוב"ה ושכינתיה, הרי אז מחיה את כולם, הוא מכניס חיות אלוקית בתוך הדבר. את ההיפך מזה רצה אותו רשע עמלק להשריש בתוך בני ישראל היינו שיכפרו ח"ו בהשגחה פרטית וזהו 'זכור את אשר עשה לך עמלק' כאילו שאתה לך לבדך, בעל הבית על עצמך, ואינו מושגח ח"ו מהשגחתו ית' ואת זה נצטוונו למחות ולשרש אחריה.

בני ישראל נתפעלו מהשגתם בניסי יצ"מ והגילויים של 'מתן תורה' ומיד 'ויבא עמלק'

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך מצאתכם ממצרים... אשר קרד בדרך... תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח (דברים כה. יז-יט) יש לדעת ולהבין מה זה שנצטוונו לזכור גם את המקום שהיה 'בדרך מצאתכם ממצרים' ולא רק את העשייה שעשה אותו רשע, שהיא לכאורה העיקרית, גם צריכים להבין שאלו ב' הציוויים 'תמחה את זכר עמלק' וגו' לא תשכח' נראה לכאורה כתרתי דסתרי אהדדי, דאם יש כאן מחיית עמלק מכל וכל הרי ממילא יש כאן

שכחה, דמי זוכר דבר שנמחה מכבה, ואם לא שוכחים סימן הוא שלא נמחה? ויבואר עם מה דאיתא בזה"ק שהעושה מצוה והוא נתפעל מעשייתו מיד בא עמלק לקררו, ולכן כשהגיעו אז בני' לבחי' ויאמינו בד' ובמשה עבדו' אבל נתפעלו מהשגתם, מיד בא עמלק והנה 'בדרך מצאתכם ממצרים' מורה על כללות מדת האמונה, כי ע"י יציאת מצרים וכל מה שנסבב ממנה באו למדה זו, ומכיון שנתפעלו ממנה מיד היה 'אשר קרד בדרך', קרירות בדרך האמונה [ע"ד מאה"כ 'דרך אמונה בחרתי' תהלים קיט. ל] בגלל כן נצטוונו למחות את זכרו מכל וכל, אך יחד עם זאת לזכור שורשו של הדבר, והיינו שלא נתפעל עוד ממעשה המצוות שנעשה, והיות שעשיית המצוות הוא ענין

(מרו הרה"ק האדמו"ר מסאדיגורא זי"ע)

מנצחין את טומאת עמלק, וזוכין גם לשמחה.

כתב הגה"ק בעל ה'שם משמואל' מוסבטשוב זי"ע: "וזהו ליהודים היתה אודה ושמחה וכו', וזה מתעורר בכל שנה, שישאל עכ"פ לשעתם, בפרשת זכור ובקריאת המגילה, מנצחין את טומאת עמלק, וזוכין גם לשמחה.

(שם משמואל, תרע"ה)

פורים

טעם למנהג ה'תחפושות' בפורים

כתב הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זי"ע מה הטעם למנהג שמתחפשים בפורים, וכיאר משום שהוא לזכר מה שאמרו חז"ל (מגילה ט) שמה שהשתחוו לצלם בימי נבוכדנצר לא עשו אלא לפנים, מראה. אף הקדוש ברוך הוא לא עשה עמהם אלא לפנים, וניצלו על ידי נס. לכן מתחפשים בפורים להראות שאין פנימיותנו כחיצוניותנו. (בני יששכר)

הרה"ק ה'שפת אמת' מגור זי"ע ביאר באופן אחר שהיו מהגויים אשר בערמה לבשו בגדי יהודים, בעבור שנפל פחד מרדכי עליהם, מכאן הרמו למנהג העולם להחליף המלבושים ולהתחפש בפורים.

(שפת אמת)

בפורים צריך מסירות נפש לקיום מצוות היום

הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זי"ע הי"ד היה אומר שכל העובדות הגשמיות שבכל השנה צריכים להתרחק מהן, דהיינו: שכרות, חייב איניש לקיים בזה היום עד מסירות נפש, ומה גם האכילה והשתיה ושינה' כולם לשם ה' יחשבו, והם הם ההכנה לחג הפסח.

ה'משקה' של פורים תרופה לכל המחלות

מסופר כי בשנת תרצ"ג ביקר הרה"ק ר' אברהם אלימלך מקארלין זי"ע הי"ד בפורים בארה"ק, ונחלתה בתו של אחד האברכים והלה הלך לקרוא לרופא, ונכנס מקודם אל הרבי מקארלין ונענה לו הרבי בתמיחה: פורים דארף מען האבין א דאקטור פורים איז משקה א רפואה צו אלעס. והאם בפורים צריך לשאול ברופאים, והרי בפורים התרופה לכל המחלות היא שתיית 'משקה' ונתן לו מעט יין מיינו, והורה לו לילך לביתו וליתן לחולנית איהו טיפות יין, ושלא 'קרא לרופא. וכך עשה ונתן לה כמה טיפות יין ונתרפאה.

(מטה אהרן פינסק-קארלין)

יום כ'פורים – מי נתלה במי?

מתאמריה משמיה דהרה"ק הרבי ר' בונים מפרשיסחא זי"ע על מאמר הוזה"ק 'יוה"כ הוא כיום פורים' ומשמע שם מדתלי יוה"כ בפורים א"כ פורים גדול יותר מיוה"כ, כי מי נתלה במי הקטן בגדול, ומה הטעם לכך? ואמר שביוה"כ מענה את הגוף, ובפורים מענה את הדעת, דחז"ל אמרו (מגילה יז) 'חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע' ועניני

הדעת גדול יותר מעניני הגוף, ומשום זה תלוי יוה"כ בפורים.

(שיח שרפי קודש)

סוד ענין 'חייב איניש לבסומי בפוריא'

מסופר כי הרה"ק הרבי ר' בונים מפרשיסחא זי"ע היה מספר מעשה נורא: פעם א' נסע יהודי אחד במטרה לחטא במקום מסוים ולקח עמו צרור כספו, וכשהיה בדרך שמע קול בכיות של אנשים ונשים בוקע מה'בור' של הפריץ, וכידוע בשנים ההם היה כל פריץ מסוגל להרוג את נתיניו ולמשל באם היה יהודי שאיחר לשלם עבור שכירותו של ה'קרעטשמע' וכדו' היה הפריץ משליך אותו עם בני ביתו לבור הכלא שבאחוזתו עד שלפעמים הגיעו לידי מיתה, ובאותם זמנים היו רבים מבני ישראל ששכרו דירות ופרנסות מהפריצים, והנה היה זה עבר לחי ברור הכלא ושמע את בכיות העשוקים ונכמרו רחמי וחקר כמה הם חייבים לפריץ, ולקח כל צרור הכסף אשר הקצה לעבירה, ופדה כל השבויים וחזרו לביתו בלא שעשה העבירה. ונהיה מזה רעש גדול בשמים ויצא הפסק שמהים והלאה, כל מה שיגזור זה האיש יקום ויהיה. אלא שחששו פן ירצה זה להחיות מתים ושאר דברים שא' אפשר עתה, וגורו עליו שיהיה תמיד צמא לתנות יין שרף, ובעקבות כך היה רוב ימיו שיכור כלוט. ופעם א' היה העולם בצער גדול בגין גזירה קשה שנגזרה על ישראל, ושלה הבעש"ט זי"ע מתלמידיו לאותו שיכור שהוא יבקש רחמים ויפעול ישועה לביטול הגזירה, כשבאו אליו שהו זמן ולא יכלו לדבר אתו מתוך שכרותו, עד שיום אחד טרחו והשיגו אותו טרם ששתה ופעל רחמים ונעשה רצונו. כן הדבר בפורים יש ישנו עת רצון כל כך גדול ונעלה, שכל איש ישראל יכול לפעול עד אין שיעור אך משמים יראו פן ידרושו שלא כהוגן כיבדו חז"ל את בני' בכוס, וחייבו איניש לבסומי.

וסיים הרה"ק החידושי הרי"מ זי"ע: אין שום הוה אמינא שנפסיד ח"ו ע"י חז"ל, מסתם עולה יותר נחת רוח מי שמבטל חפצו לציות פקודת חז"ל מאשר יכוון לבקש עבור עצמו טובות אף שיפעול.

(שפת צדיק, חידושי הרי"מ)

שגב מעלת ה'פורים' יותר מכל המועדים והזמנים

כתב ה'דברי שמואל' עה"ת: פורים הוא זמן השפעות גדולות מהזמנים הנעלים ביותר שיש בשנה, ויש בפורים ענינים גבוהים עוד יותר מש"ק, אמנם השבת 'ברכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמנים', אך בפורים יש המדרגה המיוחדת שיכול כל איש ואיש להתקרב אל הקדושה ואפילו מי שהוא בבחי' 'חרבונה' שנקרא רשע כדאיתא בגמ' (מגילה ט"ז) הנה בכח הארת פורים גם 'חרבונה זכור לטוב' תמיד הטוב נכנס בו.

(דברי שמואל)

הנקודה הפנימית הבושרת בלבם של ישראל לא תכבה לעולם

כתב הרה"ק ה'ישמח ישראל' מאלכסנדר (פורים אות ד) הנה דיברנו כמה פעמים שהחטא היה אז בזמן מרדכי ואתר שאמרו לנפשם נושא חלילה מחמת חטאם שאבדו חלקם מאלקי ישראל ולא היו יודעים שיש להם הנקודה הפנימית שלא נפגם ח"ו, ובהם הם עוד מקושרים בקשר אמיץ באלקי יעקב, "כי אני ד' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם (מלאכי ג. ו) ו"ש: להקהל ולעמד על נפשם (אסתר ת. יא) ר"ל שיקהלו באגודה אחת ועי"ז יעמדו על כירור דבר אור יקרת נפשם ואל יתיאשו כי ניצוץ אחד יוצא ושורף את הכל היינו הניצוץ מהאחד ומיוחד אשר שוכן בתוך כל איש ישראל, וניצוץ רשפי אש מכל ישראל באסיפה אחת יוכל להיות שלהבת ואש גם כאשר יתחברו יחד אז מין במינו מחזקא ליה ויזכו לתשובה מאהבה שיהפכו הזדונות לזכויות. ומסיים שם: וזה 'תשועתם היית לנצח' על ידי האמונה בה' ובתורה' שהיא נצחית, וזה 'ותקוותם בכל דור ודור', שהאבות האירו לנו אור צלול ובהיר לכל דור ודור אפילו לדור כזה שהם ערומים ממצות כדורו של אסתר, כמבואר (מד"ד ויקרא ל. א) ע"ש שהיו כמתים במעשיהם, עם כל זה האירו לנו האור של פני מלך חיים ואנו מקוים לישועתו.

(ישמח ישראל - אלכסנדר)

הוא עמלק – הוא היצר הרע

הרה"ק רבי ישראל מקוויניץ זי"ע כתב בפרשת זכור על הפסוק (דברים כה. יז) 'זכור את אשר עשה לך עמלק', שענין עמלק שייך אף היום בעבודת האדם, והוא שעמלק הוא היצר הרע המקרר את האדם בעבודת הבורא, וכא בכמה מיני פיתויים ומתנכר בלבושים וענינים שונים עד שמפתה את האדם, ואומר לו: מה לך ליגע לריק הלא אתה עשית כמה עבירות עד אין מספר, וכבר ממך הדבר לעשות תשובה כראוי ולסגף עצמך מה שאתה חייב בו, לכן למה לך ללמוד תורה ולהתפלל בכוונה הרי עליך נאמר (משלי כא. כז) 'ובח רשעים תועבה', ואין בידך לא משלוות העולם הזה, וגם נכובה תוחלתך לעולם הבא, ותירש תרתי גיהנם, לכן שמע נא אל עצתי, הנה לפחות 'שמח בחור בילדותך', בעוה"ז ואכול ושתה וייטב לך כל היום, ואל תדאג דאגת מחר לעוה"ב, וכך מדבר על לב האדם עד שמקררו לגמרי, ובהו מוליכו כשור לטבח. ולזה הוזהיר הקב"ה 'זכור את אשר עשה לך עמלק אשר קרד בדרך' שהקר אותך מעבודת הבורא.

(עבודת ישראל)

מגילת אסתר

המומחיות לספר יפה את סיפור המגילה

מרדכי לא השתחוה להמן אך ורק 'כי הוא יהודי'

החלו לעשות, היינו, להקדים העשיה לשמיעה, שאמרו נעשה ונשמע.

להכיר בשפלות עצמו

מיחייב אינני לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי (מגילה ז:). חייב אדם להתבסס כ"כ בקדושת פורים 'עד דלא ידע' עד שיבוא להכרה ולידיעה שהוא לא כלום אפס ואין - לא ידע'.

(אור החיים)

אין דרך 'פרווה'...

"עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי" הרה"ק ה'דברי יואל' מסאטמאר זי"ע פירש ע"פ דרכו בקודש, שלא יהיה האדם 'בין ארור המן לברוך מרדכי' היינו במצב של 'בינוני', אלא או מרדכי עד הסוף או המן עד הסוף.

ההשתוקקות של בני ישראל לשבת ופסח היה לצנינים בעיני המן הרשע

עסקי בכלוא שתא בשה"י פה"י (מגילה יג) אמר הרה"ק ה'אמרי חיים' מו"ז ניץ זי"ע במתק לשונו: שרשי"ז פירש: 'שבת היום פסח היום', כי אמר המן, מילא את השבת והפסח בלבד, עוד היינו יכולים לסבול, אך אצלם כל השנה פסח ושבת, היינו שכל השנה כולה משתוקקים הם ברוב צמאון וכליון נפש לשבת וליו"ט פסח, וזה כבר דבר בלתי נסבל.

(אמרי חיים)

ברכה על 'משלוח מנות'!

וּמְשַׁלַּח מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ (ט. יט) שְׂאוּל נשאל הגה"ק ה'חתם סופר' זי"ע מדוע אין מברכים ברכה מיוחדת על מצות משלוח מנות? ונענה ואמר שמצוה זו אין אדם מישראל יכול לקיימה אלא עם 'רעהו', כדכתיב וּמְשַׁלַּח מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ והרי אינך יודע מה בליבו של הזולת, לפעמים נראה כאוהבך ואינו כן, נמצא שברכתך היתה לבטלה.

(חתם סופר)

הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע הגיע בערב פורים לפנות ערב לחוג את ה'פורים' במחיצת רבו הרה"ק ה'חזוה מלובלין' זי"ע, והרה"ק מלובלין כיבדו אותו לקרוא את המגילה, למחרת בבוקר כיבדו שוב לקרוא. לאחר קריאת המגילה אמר הרה"ק מלובלין זי"ע 'די מעשה מגילת אסתר האבין מיר שוין אסאך מאל גיעהרט נאר אזוי שיין ווי דער יונגער מאן האט דאס דערציילט האבין מיר נאך קיינמאהל ניט גיעהרט. [את הסיפור שמענו כבר הרבה פעמים רק כ"כ יפה כמו שהברך הזה סיפרו עדיין לא שמענו אף פעם].

'ישנו עם אחד' – דרשת ונהפוך הוא

מתאמריה משמיה דרבינו הסבא קדישא מרוז"ן זי"ע, על הפסוק (אסתר ג. ח): **יִשְׁנוּ עִם אֶחָד מִפְּזָר וּמִפָּרָד בֵּין הָעַמִּים כְּכֹל מְדִינֹת מְלֻכּוֹתָהּ וְדַתִּיהֶם שְׁנוֹת מִכָּל עַם וְאֵת דַּתִּי הַמִּלְכָּה אֵינָם עוֹשִׂים וְלִמְלָכָה אֵין שׁוֹה לְהִנָּיֵחַם.** ופירש הס"ק: 'ישנו עם' - עם ישראל, 'אחד' - שדבוקים בה' אחד ומיוחד. 'מפורד ומפורד בין העמים' - אף שמפורדים ומפורדים בין העמים, עם כל זה - 'ודתיהם שונות מכל עם', שונהגים בכל דרכיהם אחרת מכל האומות, אומות העולם כאשר עושים פעם איזה דבר טוב נותנים לדבר פרסום גדול, כדי שישבחו ויהללו על כך, וכל לבם ומהותם מתמלא בגאות. משא"כ בני ישראל הדבוקים בה' אחד ועובדים אותו יתברך ולומדים לשמו יתברך, שלש פעמים ביום דופקים הם על לבם וזועקים: חננו ונענו כי אין בנו מעשים, וסבורים בדעתם 'שאת דתי המלך אינם עושים'. וסיים הס"ק ואמר: אמר אני, 'ולמלך אין שוה להניחם', עם שכזה אין המלך יכול להניחם שישארו עוד בגלות.

(שיח יצחק - הוסיאטי, בשם הרה"ק רבי מנחם מנדל מווישווא זי"ע)

המשמעות הפנימית של 'אורה ושמחה וישון ויקר' ליהודים היתה אורה ושמחה וישון ויקר (אסתר ח. טו) כשאדם זוכה להארת הדעת צריך שיהיה גם בשמחה שמקורה אהבת ה' וצריך שיהיה לו ששון ע"פ מאחז"ל (מגילה ט) ששון זו מילה שימול את ערלת לבבו, ואח"כ צריך שיהיה לו יקר - אלו תפילין, היינו התפארות וקדושה.

(תורת אבות - סלונים)

הדר קבלוה מאהבה - נעשה ונשמע

וְקָבַל הַיְהוּדִים אֶת אֲשֶׁר הֶחֱלוּ לַעֲשׂוֹת (אסתר ט. ג) הרה"ק רבי משה מקוברין זי"ע פירש 'את אשר

וְקָבַל עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ פְּרָעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְהֶמֶן כִּי כֵן צִוָּה לּוֹ הַמֶּלֶךְ וּמְרַדְכֵי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה: וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ לְמַרְדֳּכָי מַדּוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֶת מִצְוֹת הַמֶּלֶךְ: וַיְהִי בְּאַמְרָם (אסתר ג. ט) אֲלֵינוּ יוֹם יוֹם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם וַיִּגִּדוּ לְהֶמֶן לְרֵאוֹת הַיַּעֲמֹדוּ דְבָרֵי מְרַדְכֵי כִי הִגִּיד לָהֶם אֲשֶׁר הוּא יְהוּדִי: וַיָּבוּ פְּעִינָיו לְשַׁלַּח יָד בְּמַרְדֳּכָי לְבַדּוֹ (אסתר ג. ד) כתב הרה"ק מברדיטשוב זי"ע: ויש לדעת למה מרדכי היה צריך להגיד להם שהוא יהודי הרי בודאי ידעו מזה כולם? אלא עפ"י דאיתא 'וכל עבדי המלך אשר בשער המלך כורעים ומשתחווים להמן כי כן צוה לו המלך' שדווקא הם ואילו 'מרדכי לא יכרע ולא ישתחוה' עליו אין ציווי, כי גם הוא חשוב אצלי, נמצא שהיה למרדכי תירוץ במה שלא השתחוה להמן, כי הוא לא היה בכלל הציוי. אך מרדכי כוון ואמר שלא מחמת זה אינו משתחוה אלא בגלל 'אשר הוא יהודי', ואפילו אם היה ציווי עליו גם לא היה משתחוה.

(קדושת לוי)

גם מהמגילה אפשר לידע את יקרת השבת קודש' וַיֵּאָהֵב הַמֶּלֶךְ אֶת אֶסְתֵּר (אסתר ב. יז) 'המלך' כידוע רומז למלך מלכי המלכים הקב"ה, 'אסתר' רומז לשכינה הקדושה, ויאה"ב נוטריקון ושמרו ב'ני-ישראל א'ת השבת, שע"י תשוקה וגעגועים לש"ק ושמירתה כדבעי, אפשר לייחד קוב"ה ושכינתיה.

(אמרי חיים)

הצדיק גורם לשמחה

וַיֵּצֵא הֶמֶן בַּיּוֹם הַהוּא שְׂמֵחַ וְטוֹב לֵב (אסתר ה. ט) והשאלה ידועה מנין לו 'שמחה' להמן שהוא מקור הרע החשכות והעצבות? והרי כתיב "לישרי לב שמחה" (תהילים צו. יא)? ופירש הרה"ק סנגורם של ישראל רבינו הק' מברדיטשוב זי"ע כי הרי ביום ההוא המן בא אל המשתה אשר עשתה אסתר ובשלה המאכלים בקדושה ושמחה, והמן השתתף עמה בסעודה והשתתפות עם צדיקים בסעודה כזו גורמת לשמחה.

(קדושת לוי)

***

א כשר'ן פורים און א פרייליכין פסח

היה הרה"ק הרי"מ מקוזניץ זי"ע אומר כי הרה"ק הרבי ר' בורד'ל ממעז'בו' זי"ע היה מאחל בימים אלו: א כשר'ן פורים און א פרייליכין פסח.

סגולות מלכים

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים
מתוך מפעל "סגולות מלכים" הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא
כשולחן הערך לסגולות מסודר לפי ימי וחודשי השנה דבר יום ביומו
מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב שלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולות לימי הפורים

תענית אסתר

גימטריא תענית עם אותיות הכולל, וכשחל בשבת שאין מתעניין בו, נפתח האור על ידי י"ב לחמים אשר על השלחן, כי י"ב פעמים לחם גימטריא גם כן תתקלו כנ"ל, וזה גם כן מספר מרדכי"א אסתר עם הכולל, שהם המשיכו החסידים ונרמזו בשמותם).

והוא גם כן מספר שבת זכור עם הכולל, כי בשבת שלפני הפורים נפתח תמיד האור הזה להופיע עד י"ד וט"ו שהם ימי משתה ושמחה ובהם קורין את המגילה.

(עבודת ישראל, פ זכור ד"ה זכור, דף פ"ד ע"ב)

שצריך להתפלל עליו, ויקח פנאי לעצמו ביום זה של התענית אסתר ולומר תחלה מזמור על אילת השחר שדרשו חז"ל (מגילה טו) על אסתר ואחר כך יערוך תפלתו על בקשת צרכיו, ויזכיר זכותם שבזכותם יעתר לו השי"ת ב"ה, ויפתח שערי רחמים לתפלתו (ותקבל תפלתו ברצון כ"ה בבק הישר פרק צ"ז).

(יסוד יוסף, פרק פ"א, דף פ"ב ע"ד)

תענית אסתר שחל בשבת

יג זמן קהלה לכל הוא (מגילה ב' ע"א), והיינו שמתגלה אור הגדול י"ג מכולן דרחמי, כי י"ג פעמים חס"ד

הסרת קליפת עמלק

צריך תחילה להתענות תענית אסתר להסיר הקליפה עמלק המפריד בינו לבין אלקיו, ואז יוכל אחר כך לקיים מ"ש בש"ס חייב אינש לבסומי בפוריא.

(צנפת פענה, בד"ה ובוזה יובן, דף פ"ד ע"ב)

מעלת היום

יום זה מסוגל מאד להזכיר זכות מרדכי ואסתר, וכל מי אשר צריך לבקש רחמים, על איוה דבר

פורים

תורה וגדולה במקום אחד, וזה להיות עושים את ימי הפורים האלה בכל שנה ושנה.

(עטרת ישועה, ד"ה כימים, דף ק"ד ע"ב)

הכנעת רשעים

בפסוק ויכו היהודים בכל אויביהם כו' ויעשו בשונאיהם כרצונם, לכאורה קשה כפל הלשון דכיון שהרגו בהם מכות חרב והרג מסתמא עשו בהם כרצונם, ונראה ע"ד שפירש הרב הצדיק ממעוזו (כאוהב ישראל פ' משפטים) על הפסוק והסירותי מחלה מקרבך, היינו כמו שאמר חזקיה המלך שאין לו כח להלחם ולא להתפלל, רק הוא ישכב על המטה, והשם ברחמי יהרוג את שונאיו, ואין זה רק רצון לבד, וזהו והסירותי מחלה מקרבך היינו על ידי מחשבתם שבקרבך תמשיך רפואה להסיר כל מחלה.

והנה בשנה הראשונה בשעת הנס הרגו בפועל ממש, ועשו נקמה בהצוררים מכות חרב והרג, אמנם הימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור, ולכאורה איך נתקיים זאת בדורינו, הלא אין בכחנו לצאת בחרב וחנית כי אנחנו בגולה, אך עתה נעשו זאת ע"י הרצון לבד, אשר בכוח ימים האלה נתעורר עת רצון אשר ע"י מחשבותינו להשפיל איוה צורר ושונא היהודים כן יקיים, וזהו ויכו היהודים מכת חרב זה היה אז בשעת הנס, ויעשו בשונאיהם כרצונם הוא בזמן הזה ג"כ עושים בשונאיהם ע"י רצונם לבד.

(אמרי נועם, ח"ב, ד"ה בפסוק, דף פ"ב ע"ב)

*

כ"ל ה"נשמה תהלל (תהלים קנ, ו), ר"ת בגי' חנוכה פורים, חנוכה הנה ניתן להלל ולהודות, ופורים קריאתה זו הלולא (מגלה די), והוא השם תכ"ה המסוגל להכות ולהכניע הרשעים, ובוזה השם הכה משה את המצרי, ואלו ה' מועדים מסוגלים להכניע הרשעים והבן.

(בני יששכר, מאמרי חדש כסלו, מאמר ב אות ל"ה, דף פ"ח ע"א)

התגברות הרחמים

בימי פורים התגברות הרחמים והרצון עד למעלה ראש.

(אמרי נועם, ח"ב, בד"ה בפסוק, דף פ"ב ע"ב)

סגולה לפרנסה - קרעפליך (פיסנים)

מעשה היה עם בעל "דברי חיים" מצאנו שנה אחת ביום הפורים נכנס לפניו אברך צעיר לבקש עצה ותושיה, שהרי בימים הקרובים הוא חייב להתייצב לצבא, ומצא אפשרות להשתחרר על ידי תשלום

אתה רואה מה שעשו ישראל ביום שלפניו, היינו ביום אתמול כי יעבור היום, שאנשים ונשים וטף אמרו סליחות ועינו בצום נפשם, ועשו מה שעשו תשובה ומעשים טובים, כל אחד לפי מדרגתו ובחינתו, ואז השטן יוצא מעורבב ונסתם מכל טענותיו.

(קדושת לוי, ליקוטים חרדיים ל"ב בד"ה והסר, דף תקפ"א ע"ב)

קיום הברכות

והימים האלה נזכרים ונעשים, כי ימים האלה יש להם סגולה, תיכף כשמוכרים דבר טוב על ישראל, תיכף נעשה כן, וזה נזכרים ונעשים.

(תורת חיים, פ' תשא, ד"ה והימים, דף כ"ג ע"א, ובצמח צדיק, אדר ד"ה בגמרא, דף כ"ד ע"ד)

השפעת רפואה וחיים

כבר מלתינו אמורה שפורים הוא שורש רפואה כנרמז באותיותיו, (כי עיקר השורש של רפואה הוא פוה, והאות א' הוא מרמז על הפלג עליון המשפיע, והה' הוא המקבל).

(אמרי אמת בד"ה ובתיבות, דף ע"ב ע"ב, ובד"ה כבה, דף ע"ז ע"א)

*

מובא בספרים דפורים ממשכיכים רפואה וחיים לזרע ישראל, והוא החותם הטוב כטעם הקרא כי כתב כו' ונחתום בטבעת המלך אין להשיב.

(אמרי נועם, ח"ג ד"ה הנה, דף ס"ז ע"א)

השפעת פרנסה

כימים אשר נחו בהם היהודים מאוביהם כו' לעשות אותם ימי משתה ושמחה, קימו וקבלו עליהם כו' להיות עושים כו' את שני הימים האלה ככתבם וכזמנם בכל שנה ושנה, הנה כאשר רמזנו אשר מרדכי"א אסתר עולה ער"ך ימי"ם עושר וכבו"ה, וכמו בשעת מתן תורה בכוחנו להמשיך שפע על כל השנה, כי אם אין קמח אין תורה (אבות פרק ג' משנה י"ז), והכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם (פסחים פ"ח) היינו שנוכל לבקש בשעת מתן תורה גם על הפרנסה שמרומו בתיבת לכם, וכמו כן בפורים דהדר קיבלוהו עליהו בימי אחשורוש ברצון את דברי האגרת הזאת, שרוזם על התורה, על כן נרמז בתיבת לעשות שעולה ב' פעמים שלח"ן עם ל', שרומז למלכות שנקנה בל מעלות, היינו שעל ידי שקבלו התורה ברצון וזכין לב' שלחנות תורה וגדולה במקום אחד, ולא זה בלבד על יום זה, כי על כל משך ימי השנה ממשכיכין על ידי ימי פורים פרנסה ושפע,

בני חיי ומזוני

על ידי קריאת המגילה יכול להמשיך בני חיי ומזוני... בשם גדולי הצדיקים, שעל ידי קריאת המגילה יכול להמשיך כל הישועות הנצרכות. ונראה לי כי "מגלה" (בלא אות י') בגימטריה "מזלא", שיכול להמשיך בני חיי ומזוני, כמו שאמרו חז"ל (מועד קטן כח, א): בני חיי ומזוני במזלא תליא מילתא.

(שער יששכר)

פקידת עקרונות

בפורים יש כח להמשיך בנים, כי יש לנו ב' מצות, מצות מגלה ומצות צדקה, וכן מגלה עם צדקה עולה זר"ע, וז"ש ודובר שלום לכל זרעו היינו להמשיך זרע של קיימא.

(עטרת ישועה, ד"ה בפורים, דף קמ"ז ע"ג)

*

יוכלו לפעול פיקוד עקרים ועקרונות בפורים.

(רסיסי לילה, אות נ"ג, דף ע' ע"ב)

*

בפורים נמצא סגולת פקודת ישועה בזרע של קיימא, כי תיבת פורים יורה על פריה ורביה, ובגמרא מצינו על פורים בלשון פוריא, שבוודאי מורה על זה, וזהו ימי הפורים האלה וגו' וזכרם לא יסוף מזרע"ם.

(תורת אמת, תרמ"ז ד"ה הנה, דף צ"ג ע"א)

קבלת התפילות

"ויאמר המלך" - מלכו של עולם יתברך שמו, ל"אסתר" - כנסת ישראל, ב"משתה היין" - בסעודת פורים. לכן, "מה שאלתך אסתר המלכה ותנתן לך ומה בקשתך" (אסתר ג, ב) - כי בזמן הזה (של פורים) ממלאים כל משאלות לבנו לטובה".

(בשם צדיקים)

ערבוב השטן

הנה ביום הפורים הקדוש כאשר ישראל הקדושים שמחים ומקיימים מצוות וחייב תורתנו הקדושה שמחייב אדם לבסומי בפוריא, ומרבים בשמחה ואכילה ושתייה ותענוגים, אזי בא השטן ועולה ומקטרג לפני השי"ת, ומענה בפני הנה ישראל הולכים כל היום בטל מלימוד תוה"ק, ומבוסמין בריבוי אכילה ושתייה ותענוגים, ושאר מיני קטרוגים ר"ל, ורוצה לערב ח"ו שמחת ישראל הק', אמנם השי"ת ברוב רחמי וחסדיו צופה ומביט מדת טובם של בני ישראל עם קרובו, ואומר לו להשטן ולמה אין

שוחד בסך שמונה מאוד גולדן, אך אין לו היכולת להשיג סכום עצום כזה. הרבי הרגיע אותו ואמר שכעת אין לו כזה הסכום, אולם בקרוב יהיה בידו, ואין לו לדאוג.

באמצע סעודת פורים נהגו לשים לפניו מרק עם עשרה קרעפליך. לאחר שאכל הרבי שני קרעפליך,

יותר מאוחר, כשנפרד אחד הנגיידים מן הרבי, העיר לו כי חסר מאה מן החשבון, שהרי "הקרעפיל" בגימטריה 495, ו"פרנסה" רק 395. נענה ואמר לו ה"דברי חיים", "כי חישוב גם את המאה שנתן כל אחד עבור הקרעפיל, ואם כן החשבון מכוון ונכון".

פנה לאנשי שלומו שהסכו עמו לשולחנה, ושאל אותם: מי רצה לקנות קרעפיל תמורת מאה גולדן, והוסיף כי התיבה "הקרעפיל", בגימטריה "פרנסה". הנגיידים והגבירים בשמעם כן, קנו את הקרעפליך בכסף מזומן, והרבי מסר לאותו אברך את שמונה מאות הגולדן.

סגולות משתה היין בפורים

גאולת ישראל

שמעתי ממורי בעל אמרי יוסף מספינקא, לפרש הפסוק והשתיה כדת אין אונס, עפ"י הנודע שע"י שתית יין בפורים יכולים להמשיך הגאולה, וז"ש "כדת" שמספרו עולה "משיח בן דוד", רק אין אונס שלא ידחקו הקץ בע"כ בלא זמניה, כי כן יסד המלך מלכו של עולם, ועל כל רב ביתו זהו צדיק הדור, והטעם בכדי לעשות כרצון איש ואיש זה מרדכי והמן, כלומר הצדיק והרשע שכולם יהיה להם תיקון. ע"כ שמעתי.

(יגל יעקב פרשת בראשית ד"ה במד"ד)

הכנת השונאים

המחזור ויטרי (ח"ב אות תס"ה) הביא נוסח פיוטי שבו נאמר "פורים חכלילי עינים מיין, ואויבינו יהיו כאין, לביל חג הפורים".

שמעתי שכן אמר רשכבה"ג הצדיק דודי השר שלום מבעלזא זצ"ל בשם זקינו רשכבה"ג הר' אלעזר זצ"ל אבד"ק אמסטרדם, כי העיר אמסטרדם עומדת על קעמפא בים, והיה שם בים היה גדולה שהתחילה לנקוב את הקעמפא, ועשו שם כמה וכמה פעולות כדי להרוג את החיה ההיא, אבל לא הועילו כלל, ובאו שרי העיר לביל פורים להרה"ק הנ"ל לבקש ממנו שיתפלל לה, כי העיר עומדת בסכנה גדולה, ואמר הגאון הקדוש הנ"ל לשלוח להביא יין ולשתות, כי יש לו בקבלה שאם שותים הרבה יין לביל פורים, אז השונאים נבקעים. עכתי"ק. ונמצא שהקבלה היא ממחזור ויטרי הנ"ל. וכן הוה שפקע כריסה של החיה ההיא, ונתהפך המים של הים לדם. כל זה שמעתי מש"ב הה"צ הק' האדמו"ר ר' יצחק זצ"ל ששמע זאת מזקינו הנ"ל.

(אוצר יד החיים בהקדמה אות ב)

המתקת הדינים

מקובל מפי הרה"ק מהר"צ מזידיטשוב זי"ע, שכל השותה בפורים הוא סגולה להמתקת הדינים, ונקרעים כל המסכים המבדילים. והוא בדוק ומנוסה. ע"כ.

(סגולות ישראל מערכת פ אות ד)

מחשבה טובה ודעת שלימה

בשם אביו הגאון בעל אבני נזר אהא דחייב לבסומי בפוריא, היינו שאפילו הדעת שלו יתן עבור המצוה, ושמירת הדעת שנסתלקה ע"י השכרות לא תעמוד בעדו, וכל דבר שאדם נותן עבור המצוה זוכה עבורו לאותו דבר עצמו ביתר שאת, ע"כ בעבור עד דלא ידע וזכה למחשבה טובה ודעת שלימה. עכ"ד.

(שם משמואל שושן פורים תרע"ה, ד"ה כתוב)

מכניע קליפת נוגה

נראה לי דהנה יש מקור הברכה, וזה נקרא ברוך מרדכי, וזה בהקדושה, ויש בהקליפה ג"כ וזה ארור המן, והנה ידוע דישנה קליפה הנגראת נוגה, אשר רוצה לאחוז בקדושה, ואיתא באר"ז"ל דלכן רוחצים בחמין בע"ש דע"י יורדין הקליפות נוגה לתהום

תקון היסוד

הרה"ק ר' חיים שלמה מקאסני פירש עה"פ והשתיה כדת אין אונס כי כן יסד המלך, דכתב רש"י ז"ל יסד לשון יסוד, כלומר כן תיקון וצוה. ונ"ל דאיתא למסכת ברכות (כב ע"ב) א"ל אליהו לרב יהודה אחוה דרב סלא חסידא, לא תרוי ולא תחטי, ופרש"י לא תרוי לא תשתכר ביין ע"ש. והיינו שע"י היין יכול לבוא ח"ו לידי חטא הו"ל. אמנם כתבו הספה"ק שהשתיה בפורים הוא אדרבה תיקון לחטא הידוע, וזהו והשתיה בפורים כדת של תורה אין אונס חטא ח"ו, כי כן יסד כלומר כן תיקון וצוה פירוש כי השתיה בפורים הוא תיקון לפגם מדת היסוד. (וכן בספר כוכבי אור למהר"א בר"ג הביא בשם אדמו"ר מוהר"ן זי"ע מצוה לקיים השכרות בפורים, והוא תיקון לפגם"ב. וע"ע בליקוטי הלכות ערלה. הערת יודי רמ"ש רביעי שליט"א).

(אור מלא שמועות לפורים)

תענית משבת לשבת

מקובל מפי הרה"ק מרן מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע שכל השותה בפורים כאילו מתענה משבת לשבת. ובספר פרי קודש הלולים כתב מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ל, וכל השותה בפורים כאילו התענה משבת לשבת. והנה פורים עולה למספר וא"ו ימים [במילואו כזה ואו אלף ואו יום מס יוד מס], והשתיה בה מצוה כתענית כדארמין בפסחים (דף סח ע"ב) דמר בריה דרבינא הוה יתיב בתעניתא כוליה שתא לבר מעצרתא ופוריא, ונמצא כאילו התענה ששת ימים. עי"ש עוד בדברי הקדושים. וע"ע להאדמו"ר ממונקאטש בספרו שערי יששכר (מאמר ימי הששון אות לא בסוף) שגם הוא הביא שמועה זו בשם מהרצ"ה זידיטשוב זצ"ל. ועי" מה שפירש עפ"י בספר מספר עיר מבצר על מגילת אסתר (דף מ ע"א).

(אור מלא שמועות לפורים)

מחילת עונות

הרב הצדיק הקדוש מוהר"ר יהודה צבי מראדזיל אמר בשם חותנו ודודו הרה"צ התייר הגדול מוהרצ"ה מזידיטשוב שאמר בשם מדרש, כשישראל שותין ואומרין לחיים, הקב"ה מוחל עונותיהם. ואמר הרב מראדזיל כי הוא לא ראה המדרש, רק כי מסתמא אם חותנו אמר בשם מדרש הנה הוא בנמצא. ופירש בו כך, כי הנה הי"א תיבות שבזכרנו לחיים המה נגד יה"כ, והנה אלוקים גימטריא כוס, וע"כ כשישראל שותין כוס (מספר אלוקים), ואומרים לחיים (סוד חיים), המה מעוררים בחינת אלוקים חיים, שהוא כנגד יוה"כ"פ שמכפר עיצומו של יום על כל עונותיהם של ישראל.

(טעמי המנהגים עמוד תצו בהגהה)

מחילת עונות

הרב הצדיק הקדוש מוהר"ר יהודה צבי מראדזיל אמר בשם חותנו ודודו הרה"צ התייר הגדול מוהרצ"ה מזידיטשוב שאמר בשם מדרש, כשישראל שותין ואומרין לחיים, הקב"ה מוחל עונותיהם. ואמר הרב מראדזיל כי הוא לא ראה המדרש, רק כי מסתמא אם חותנו אמר בשם מדרש הנה הוא בנמצא. ופירש בו כך, כי הנה הי"א תיבות שבזכרנו לחיים המה נגד יה"כ, והנה אלוקים גימטריא כוס, וע"כ כשישראל שותין כוס (מספר אלוקים), ואומרים לחיים (סוד חיים), המה מעוררים בחינת אלוקים חיים, שהוא כנגד יוה"כ"פ שמכפר עיצומו של יום על כל עונותיהם של ישראל.

(טעמי המנהגים עמוד תצו בהגהה)

רבה, ואינם יכולים לאחוז בקדושה, ובשתייה ששותין בפורים עי"ו ג"כ מכניעין הקליפות נוגה, שלא יוכל להתחבר בקדושה, ע"כ. ועי' בספר אברהם את עיניו פאלאג'י (שבת כה ע"ב). ודו"ק.

(זכרון שמואל לפורים ד"ה ואיתא)

סוד כוונת המקוה

סוד הבסום בפורים הוא סוד כוונת המקוה, שבשעה שטובל במים בטל במציאות, ואח"כ מתחדש כעין בריה חדשה והשכרות בפורים הוא ג"כ ענין של התבטלות והתחדשות, והתבטלות הוא במסירות נפש, ומי ששותה בכונה זו יש לו רשות לשתות הרבה ואא"ז הה"ק ממאגליניצא זיע"א היה משכר למי שרצה לפעול לו טובה

(בינת ישראל - גראדוסק)

פרנסה

עפ"י דברי הגמ' בקידושין (דף פב ע"א) כלום ראית מימך חיה ועוף וכו', אלא שהרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי, ופירשו המפרשים כי דומם צומח חי ומדבר, כל אחד מצפה לעלות למעלה ממדרגתו, וא"כ היה ראוי שהפרנסה תרדוף אחר האדם לתקנות ולהעלותו, אלא שהרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי עד שאני צריך לחפש אחריה, אמנם כשהדר קבלה בימי אחרושו לא הוצרכו לרדוף אחר שלל הגויים, וזהו שכתוב ובזוה לא שלחו את ידם לבקשו כי מאליו בא לידם, ובזה יש לפרש בדרך צחות רווחא לבסומי שכית (עירובין פב ע"ב) כי כתוב ריח והצלחה יעמדו ליהודים, ונחלק זה בזמנו למי שמקיים מאמרם חייב אדם לבסומי בפוריא, וזה שאמרו רווחא כלומר במעשי ועסקיו לבסומי למי שמקיים לבסומי בפוריא שכית, כי רוח והצלחה מעמוד לו, והבן. ועיין מה שפירש לפי"ז בספר עיר מבצר על מגילת אסתר (דף מח ע"ב).

(ייטב פנים לפורים עה"פ ובזוה לא שלחו את ידם)

קבלת התפילות

בשם הרבי מקאצק זצוק"ל, שפירש הפסוק במגילה (אסתר ה ו) ויאמר המלך לאסתר במשתה היין מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש, ויאמר המלך הוא מלכו של עולם, לאסתר המלכה הם עם ישראל שנמשלו לאסתר, בעת משתה יין בעת ששותים יין ומתבסמים, מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך וכו', דהיינו שבזמן זה הוא עת מוכשר לקבלת התפילות. וע"ע בענין זה בספר עמק פורים (לב העמק אות רבח).

(ארחות אהרן הנדמ"ח להאדמו"ר מפינסק)

(קריין זצוק"ל עמוד רטז)

רפואה

בספר להב אש הביא על הרה"ק ר' שמואל אבא מזיכלין זצ"ל שקיים מאחז"ל חייב איניש לבסומי כפשוטו ממש, ושתה יין הרבה מאד לתמהון כל רואיו וכן היה מצוה לכל אחד ואחד לשתות, ובפרט לאנשים אשר המה חולי הריאה ר"ל, להם דייקא

לזרע בנים חיים וקיימים

בפרשת זכור ופורים שהוא הזמן דמחית עמלק להיות אל אור אסתרס ולא עבד פירין (עי' זוה"ק ח"ב גא), או הזמן לפעול בקדושה לזרע יעקב הולדת פירין בנים חיים וקיימים לעד (וכן קבלתי כי בפרשת זכור שקורין לעמלק תמחה וגו', מסתמא בקדושה נגדו ריבוי והוספה ושפע בני.

(דברי סופרים, אות כ"ט, דף י"ב ע"ג)

בפרשת זכור עת רצון להתפלל על בנים

שורש עמלק הוא להמשך כח זוהמא זו שיתפשט בכל חדרי לב ואברי הגוף ובכוחו הרע הוא הגורם עקרות ומניעת ההולדה וההתפשטות לזרע ישראל שהוא זרע קודש או הולדת רשעים גמורים שאין בהם שום לחלוחית של קדושה שמוטב שלא הולידו דהם מערב רב ועמלקים כידוע בזהרה.

ובמחית עמלק בא פקידה לעקרים שבישראל ושילידו זרע קדוש, ועל כן אמרת פרשת זכור אשר עשה וגו' כבוננת הלב בכל מקום שהוא פועל דיבכורו וכוננת לבו שהקב"ה ימחנו מלמעלה כמו שאמרו ז"ל נראה לי שהוא מסוגל לבנים.

[וכן קבלתי שבפרשת זכור שהוא זמן מחיית עמלק שכנסת ישראל קורין אז אותה פרשה הוא עת רצון להתפלל על בנים כי במחית זרע עמלק בא ריבוי בורע ישראל הוא על דרך (פסחים מ"ב ע"ב) אמלאה החרבה דכשחרבה זו מלאה זו ועל דרך (תהלים ע"ה, י"א) כל קרני רשעים אגדע על ידי זה ואז תרוממנה קרנות צדיק].

(פוקד עקרים אות ה)

חודש אדר מסוגל להוליד

וסופו מסיימת בורעו לזכות לזרע אמת גם כן כאשר שמעתי כי על ידי מחיית עמלק שמצותו לאבד כל זכר למו או בזה לעומת זה כזשה נופל זה קם ניתוסף ריבוי בנפשות דישאל וזוכה לזרע מי שצריך לה. ולדעתי נרמז זה בסיום המגילה במילת זרעו כי לעולם המילה שבהתחלה הוא שורש הדבר מצד ההתחלה והמילה האחרונה הוא שורש סוף ותכלית המכוון בדבר זה. והמכוון במחית עמלק להיות השם שלם ונודע כי שתי אותיות ראשונות של שם הם האבות ואחרונות הם הצאצאים. וכאשר השם שלם הוא שהאבות זוכים לראות צאצאים סמוכים להם [ועיין זוהר פרשת ויקרא (ו) עיין שם] וזוכין לזה במחית עמלק.

ועל כן אדר מזלו הגים הרומז על (בראשית מז, טז) וידגו לרוב, וכן שמעתי כי חודש זה מסוגל להוליד בו יותר מבשאר חודשים על פי מה שאמרו בפרק קמא דראש השנה (ת) בצאן מתעברות באדר וכן בצאן ישראל. ועל ידי הריבוי דישאל ממילא בא המיעוט לזרע עמלק דכשהו קם זה נופל ועל כן חודש זה מסוגל למחית עמלק ולאבד כל זכר למו. והמן חשב אדרבה להיפך כי אז יאבד חס ושלומו כל זכר מישראל מצד כח הדמיון שלו המראה לו כן ודמיון זה גרם אדרבה לריבוי על דרך (שמות א, יב) כאשר יענו

אותו וחשבו למעטם כן ירבה וגו'. כי כן הוא מדת הריבוי של ישראל להיות נמשך דוקא על ידי הדמיון המראה היפך מקודם.

(רס"סי לילה אות נח)

ביטול העכו"ם

על ידי זה שאנו קוראין פרשה זו, בכל פעם נמחה המכסה, שעמלק מכסה ומסתיר, והפנים נתגלה יותר, ובכל שנה ושנה נתגלה יותר בכל פעם הארת פנים של השי"ת, וזוהר יותר מהאור הראשון שהוא בלי לבוש, ונתחזק מזה היותו ישראל ביתו, ולעכו"ם מגיע מאור כזה התבטלות ביתו.

(פורי ישרים, אות ה, דף ו' ע"א)

על ידי זכירת מעשה עמלק נתקומם עליו

והנה להיות עמלק הוא מבחינת הדעת דס"א, והדעת הוא ממוצע בין השכל ומדות היינו בין המחשבה והמעשה, על כן נצטוונו למחות זכרו במעשינו בפועל, וגם כעת שאי אפשר לנו לקיים המצוה ממש במעשה הנה עקימת שפתינו בדבור הוה מעשה, וג"כ נצטוונו לא תשכח (דברים כה יט) מן המחשבה, כי עיקר הזכירה הוא בשכל הדעת, ועל ידי זה נתגבר על עמלק דעת דס"א המתקומם עלינו בכל דור, בכלל לכנסת ישראל, ובפרטות לכל אחד מישראל להגביר הדעת בעבירות ח"ו, וסגולה היא בזכירתנו (מעשה עמלק) בדעת דקדושה, על ידי זה נתקומם עליו.

(בני יששכר מאמרי חדש אדר מאמר ג' דרוש א)

ע"י שעוסקים תמיד ברצון ה'

לא שוכחים מהעמלק

צריך להבין איך שייך המצוה של זכירה הלא זכירה אינה תלוי' בבחירה של אדם כי מה יכול לעשות אם שכח אלא התרגום אמר על זכור בכל מקום הוא דכיר מהו לשון הוי ולא קאמר דכיר לחוד רק הפירוש של הוי דכיר שתראה שתהא זכרן ועצה לזה שתעשה בכל עת רצון השי"ת ע"י לא חשכח וזה הוי דכיר.

(חידושי הרי"ם)

איך שייך ציווי על זכירה

הנה בענין זכור את אשר עשה לך עמלק, יש מקשים מה שייך ציווי על ענין של זכירה שאינו תלוי בו ומה יעשה אם שוכח בפשטות ענינו שהבא לטהר מסייעין אותו, ועוד יש לומר ע"ד שמצינו אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה, והוא מחמת שממונו חביב עליו ביותר שומר אותו ואינו מסיח דעתו ממנו והוא מכת אהבה, וכן שייך ענין אי הסח הדעת ושכחה ע"י יראה כשורדפים אחריו להרגו לא יסח דעתו וישכח מזה, וכמ"כ בעבודתו ית' אם מאהבה או מיראה לא יסח דעתו וישכח מרצון ה', והעצה לזה בשם צדיקים בפי' מאמר הכתוב ולא תתורו אחרי

סיפור לפורים

הפורים 'רב' שהחמיץ את ההזדמנות להציל את ישראל...

משולחנו הטהור של הסבא קדישא מרוז'ין זיע"א

שחעביר את רוע הגזירה מעמ'! (היה זה אודות גזירת המלכושים, וגזירת הקנטוניסטים שגזרו [הצאר] אך הצאר המדומה דחה את הבקשה. וסירב לבטלה, הרבי התחנן אליו שוב, וכשלא הסכים, גרשו מעל השולחן...)

"אחרי שהלך המתחפש, אמר הרבי, 'אין לך אדם שאין לו שעה!' שעה זו היתה שעתו של הצאר המתחפש ואלמלא היה מסכים, היתה הגזירה מתבטלת, חבל על שעה גדולה שאבדו במו ידי..."

חלילה לנו להחמיץ את ההזדמנות, קרא הרבי בהתרגשות ואמר: "הריני מזכיר את עצמי לפני הרב שלנו להיוושע בכל טוב". הנוכחים נשאו כמאובנים. כעבור רגעים מספר ומאות פתקאות נמסרו לידי ה'פורים רב'. היה זה מחזה שהשאיר רושם בל ימחה."

מטעם' בור וריק בלא שום לחלוחית של תורה. אנשי הקהילה תמדו לו לצון ומינו 'פורים רב' וזיו ופקח שדרש והפגין את למדנותו. אחרי הסעודה פנה אליו 'הרב מטעם' ואמר לו, כי לפי למדנותו הוא ראוי להיות רב בישראל. צחק ה'פורים רב' והשיב, ידיעותי בתורה הן שמונעות ממני להתקבל לרב ואב"ד..."

"הריקודים פצחו ולפתע רמז הרב (רבי מאיר שפירא) באצבעו כי הוא רוצה לומר משהו, שקט השתרה "בפורים אצל הרה"ק מרוז'ין", מספר הרב, "התחפש אחד מחסידיו לצאר הרוסי. הרה"ק מרוז'ין חלק לו כבוד גדול ואחרי שעה הוציא הרבי את שעון הזהב שלו ואמר לו: 'אדוני המלך, גזרת גזירה שאין הציבור יכול לעמוד בה, ארשה לעצמי לנצל את ההזדמנות

לסעות הפורים ומשתה היין שערך הגה"ק רבי מאיר שפירא ז"ע, יצאו מוניטין בכל מקום עד שגם מהעיריות הסמוכות ללובלין, באו אנשים נשים וטף לחגוג את ימי הפורים בין כותלי יח"ל. תיאור משובב נפש נותר בכתובים מעד ראייה שנכח במעמד והעלה את תחושותיו הנעלות עלי גיליון למען יעמדו ימים רבים.

"הדלת נפתחה, הרב (רבי מאיר שפירא) מופיע והקהל מקבלו בתשואות. אחרי שהקהל נרגע, התחיל ר' שמרל ה'פורים רב' בדרשתו. הדרשה נמשכת יותר משעה, המתחיות מגיעה לשיאה כשהרב מצית את הסיגריה העבה שלו... הרב פונה ל'פורים רב' ואומר לו: "בעיירה קטנה ברוסיה הצארית, מינו פעם 'רב

מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקלה שטפניט

המצבה כפי שהודרשה על קברו בנובומינסק כיום

על המציבה המקורית נחרטו השורות כדלקמן:
פ"ג

הגה"ק אדמו"ר

רבי יעקב זצ"ל"ה

בהרה"ק רבי שמעון אבדק"ק

זאוויכואסט

מפה נוואמינסק

נסתלק למרומים

כ"ג אדר תרס"ג

על המצבה המהודשת נחרטו השורות:

ציון מנוחת

כבוד קדושת הגאון הקדוש צדיק יסוד עולם

הרב רבי יעקב זצוקללה"ה

האדמו"ר הזקן דפה נאוומינסק

בן הגאון הצדיק רבי שמעון זצ"ללה"ה

האב"ד דק"ק זאוויכואסט

בן אחר בן הרה"ק המפורסם

רבי מרדכי מנעשכ"ז ז"ע

ובן בתו ותלמידו של הרה"ק

רבי שלמה חיים מקוידניוב ז"ע

נסתלק לגנוי מרומים

כ"ג אדר א' תרס"ב

הרה"ק רבי יעקב פרלוב ז"ע האדמו"ר ז' מנובומינסק - בעל ה'שופריה דיעקב'
אבד"ק היינטשעטשט בסרביה רומניה ונובומינסק בפולין
נסתלק כ"ג אדר א' תרס"ב ומנו"כ בנובומינסק פולין

ואלה תולדות

הרה"ק רבי יעקב מנוואמינסק נולד בשנת תר"ג לאביו הרה"ק רבי שמעון קצנלבויגן מזוויחוסט, אביו שהיה ידוע מגזע רם היחס, היה בנו של הרה"ק רבי פנחס מאוסטילה בן הרה"ק רבי יוסף מאוסטילה בנו של הרה"ק רבי מרדכי מנעשכ"ז, גם מצד אמו הצד' מרת דבורה היה מיוחס מאוד, שכן אמו היתה בת הרה"ק רבי שלמה חיים פרלוב מ'קוידניוב' שהיה נכדם של הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש, רבי אשר מסטולין ורבי שלמה מקרלין ז"ע.

עם הסתלקותו של אביו רבי שמעון בדמי ימיו בן מ"ג שנים. חרב עליו עולמו של הילד הרך יעקב, אך הוא באחת, התחזק והמשיך בעבודת בוראו, ובפרט כאשר זקנו הרה"ק רבי שלמה חיים פרלוב מ'קוידניוב' פרש עליו את חסותו והוא גדל אצלו בקוידניוב כבן ביתו, ואף שינה את שם משפחתו למשפחת סבו - פרלוב.

חיים. שם היה סמוך על שולחן זקינו מספר שנים עד שנתקבל לאב"ד דסטאלין ואחר כך לאב"ד דטורוב.

חצרו של זקנו רבי שלמה חיים היתה מלאה קדושה ופרישות, מיוסדת על אדני כוחו ורוחו של אבי המשפחה הרה"ק ר' מרדכי מלעכוויטש ז"ע. וכן היתה בווערת בו שלהבת אהבת ויראת הבורא ית' אשר קיבל צדיק זה בעת ישיבו אצל אבי אמו הרה"ק ר' אשר מסטאלין ז"ע, ונוסח התפילה של האר"י עם נעימה והתרגשות בקרבת אלוקים לבני ישראל עם קרובו. בהדרכה זו התחנך הנער הקטן יעקב ומתוך שקידה רבה בתורה ועבודה, וכשרונותיו עם זכרונו הנפלא אף הן עמדו לו להתגדל ולהצליח.

מסופר על כי אחרי פטירת דודו הרה"ק ר' נח מלעכוויטש, שלא הניח אחריו בן זכה, התאספו גדולי התלמידים של הסבא קדישא מלעכוויטש והסכימו לקבל עליהם לרב ומנהיג את רבי ר' שלמה חיים, והביאו אותו מטרור וקבע ישיבתו בעיר קוידניאוו, שם נתמסכה שושילתא דיליה עד דור רביעי, עד

לימים סיפר שעד היותו בן שמונה שנים, היה רגיל לישון בחדר אחד עם זקינו הנ"ל, עד שפעם אחת הקיץ משנתו ושמע איך שזקנו בעל "תפארת איש" משוחח עם דמויות עלומות, ונותן תיקונים לנשמות נפטרים, נפחד הילד עד מאד, מאז הלך לישון בחדר אחר.

בתוך כבשן האש בקוידניוב

כאמור רבי יעקב נתגדל והתחנך אצל זקנו, אבי אמו, הרה"ק המפורסם הרב ר' שלמה חיים פערלאוו זצ"ל, אדמו"ר דקוידניאוו הסמוכה למינסק הגדולה דרוסא. שהיה בן הרה"צ ר' אהרן בן הרה"ק הסבא קדישא ר' מרדכי מלעכוויטש ז"ל, הרה"ק היה חותם את עצמו בשם המשפחה 'פה', מכיוון שהתייחס למהר"מ פיה' בעל ה'לבושים' והרב הקדוש ר' מרדכי גידל את ר' שלמה חיים אחרי שנתייתם מאביו, ובהגיעו לבר מצוה השיא אותו עם בת בתו של הרה"ק ר' שלמה מקארלין ה"ד. החתונה היתה בסטאלין אצל הרה"ק ר' אשר מסטאלין, שהיה אבי אמו של החתן רבי שלמה

באר בשדה - שטפניט

מהפכת המלחמה העולמית הראשונה. הוא נפטר ביום ט"ו"ב מנחם אב תרכ"ב. נכדו הגה"צ ר' שלום מבראהין ז"ל מל מצערי ודברי שלום, שקודם הסתלקותו אמר לבניו מרוב עבודתו: בני אל תסברו שאביכם היה רבי, א גוטער יוד, רק זייפן לא הייתי חס ושלום. רצוני היה רק תמיד להיות יהודי.

במעליו התנכר נער

סופר עליו כי פעם אחת כליל שבועות בקוידנוב, החצר היתה מלאה חסידים מקרוב ומרחוק וכולם היה נעורים כל הלילה בלימודי חסידות ותיקון ליל שבועות, ויפקד מקום הנכד הקטן יעקב ולא נמצא עד הבוקה, ורק אז מצאוהו יושב בפנינה נסתרת כל הלילה עד שסיים את המסכתא שעסק בה.

פעם אחת 'מסרו' אותו לזקנו שמצאוהו עוסק גם כן בתורת הנסתר, והוא אך בן י"ב שנה. ביקשו דודיו את זקנו, רבי שלמה חיים, להניאו אותו מזה בהיותו עוד ילד. כשנכנס הנכד לביהמ"ד שאלוהו זקנו אמור לי פירוש הארי"י ז"ל על הפסוק "הגותן שלג בצמח כפור כאפר יפור" (הפירוש ידוע ליו"ד חן), וענה לו כנכון, ונהנה הזקן ונתן לו רשות בפני הציבור ללמוד תורת הנסתר, וברכהו שיהיה לגדול בתורה הנגלית והנסתרת גם יחד.

פרק 'האיש מקדש'

בשנת ה'תרכ"ב בהיותו כבר ט"ז נכנס בשעה טובה לחופה עם הכלה מרת חוה חיה פערל בת הרה"צ הישישי רבי יהודה ליבוש מורגנשטערן ליבערזאן ז"ל מפראסקורוב הפודולית, שהיה מבני בניו של הרה"ק המפורסם ר' ליבר הגדול מבראדיטשוב ובן בתו של הרה"צ ר' יוסף מיאמפאלא בנו בכורו של המגיד ר' יחיאל מיכל מזולאטשוב בן הרה"ק ר' יצחק מדראהביטש זצ"ל. שם בפראסקורוב היה סמוך על שולחן חותנו כשנתיים ועסק בתורה וחסידות בשקידה נמרצה עד פטירת זקינו הרב ר' שלמה חיים. שמעתי מדודי, הרב שלמה חיים מבלאחוב הי"ד, שסיפר לו הרב מיטיממעניץ מגליצא, שהיה לו קביעות עמו בשעורי גפ"ת באותן השנים בפראסקורוב, והפליא את פרישותו וחסידותו, שלא הביט מחוץ לד' אמותיו, ועשה לילות כימים בתורה ועבודה ביגיעה ובמיעוט שינה ומאכל.

לגדולות נועד

כבר מימי צעירותו נחשב עילוי בחסידות. לאחר פטירת סבו רבי שלמה חיים עברו אליו רבים מחסידי זקנו רבי שלמה חיים, עד כדי שהנהירה ההמונית אל רבינו העמידה בספק את המשך קיומה של חצר קוידנוב אשר בראשו עמד בנו וירשו רבי ברוך מרדכי מקוידנוב. ובעקבות זאת התבקש רבינו מבני המשפחה לעקור למקום מרוחק, בשנת ה'תרכ"ה נדד למרחקים ועבר לגור בסטראשלה הסמוכה לשקלוב.

דברי תורתו חרגו במעט מדרך בית אבותיו: חצרות לכוביץ' נסכיו וקוידנוב, והיתה בהם נטייה לדרך חב"ד. בין חסידיו נמנו גם חסידים בני החצר החב"דית ושרידים מחסידי הרה"ק רבי אהרן מסטראשלה תלמידו של 'הרב' בעל התניא זי"ע

מגורים ברומניה

רבינו נדד והחליף מספר מקומות מגורים בשנותיו הראשונות באדמו"רות: בתחילה התגורר ברוסיה הלבנה, ובמשך תקופה התגורר בעיירה הינטשטש (אנטשטש) הסמוכה לקישינב מולדובה-רומניה (כיום בבסרביה; אז חלק מהאימפריה הרוסית). לבסוף, בשנת ה'תרל"ג, עקר לפולין. בעיירה הינטשטש התגוררו חסידים רבים בעלי השגות ורבינו היה להם לרב ומנהיג ומורה דעה ובינה.

בשנת ה'תרכ"ה ערך רבינו מסע בפולין (באותם הימים: ארץ הוויסלה, חלק מהאימפריה הרוסית) במהלכו ביקר בוורשה שם עורר רושם רב, ובה נפגש עם הרה"ק בעל החודשי הר"מ מגור, שהתפעל ממנו.

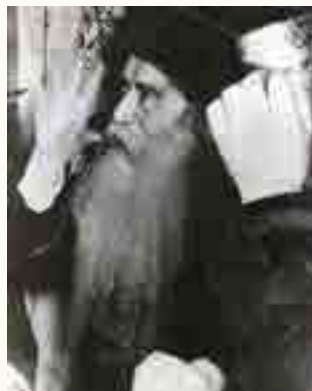
פעם כשנסע להשתטח על קבר אביו שבפולין, בדרך נכנס לבקר את דודו הרה"ק רבי יצחק מנשכי זי"ע, ושח לו צערו שכבר עברו ט"ז שנה אחר נישואיו ועדיין לא זכה לבן זכר, ענה לו דודו: לך לך מארצך - ברוסיה אינך זוכה לבן זכר רק בפולין.

...פולין לאור הנר

עם השתקעותו בפולין התיישב בנובומינסק הסמוכה לוורשה, לשם הביא גם את אמו הרבנית דבורה עם ב' אחיו הצעירים הרה"צ ר' ישראל אהרן והרה"צ ר' משה יהודא ז"ל. את ר' ישראל אהרן השיא רבינו לבת הרה"צ ר' מאיר מפרשיסחא בן בנו של היהודי הקדוש, שהיה ידוע לצדיק נפלא בעבודתו ופרישותו. ובהיות שהרב רבי מאיר היה כמעט פרוש מכל עניני עולם הזה, היה המחנות העיקרי חותנו של רבי מאיר הלא הוא האדמו"ר הזקן מאמשינאו הרה"צ ר' יעקב דוד זצ"ל, שהגיע במיוחד למינסק - נוואמינסק, לבחון את החתן ולקיים את השידוך. מאז התקשרה ידידות רבה

אדמו"ר ה"עדת יעקב" מנובומינסק זצ"ל (שהיה קרוי על רבינו נובומינסק-ווייליאמסבורג זי"ע) יחד עם הסופר הנודע הרה"צ ר' אהרן פרילוב שליט"א בסניעה לפולין בשנת תשמ"ח על מקום קבורתו לפני הקמת המצבה

בנו הרה"ק רבי אריה יהודה מנובומינסק-ווייליאמסבורג זי"ע בעל "לב אריה" ו"קול יהודה"

בנו הגדול הרה"ק רבי אלתר ישראל שמעון מנובומינסק זי"ע בעל "תפארת איש"

בשנים אלו המו דרכי נוואמינסק בהמון רב שהיו מרבים ובאים ברכבות ובעגלות לשחר פניו, רבינו שהתפרסם לאיש מופת ופועל ישועות.

במאסר

הנהירה הגדולה לחצר קדשו משכה תשומת ליבם של אנשי הרשות, שחשדו פן תתנהל על ידי הרב תנועה עממית שלא לרצון הממשלה. וכיום בהיר אחד בא שר המשטרה ועשרות שוטרים אל החצר לשם חיפוש ולאסור את הרב, ובראותם פניו הקדושים בהיותו עסוק בתורה הק' וכלי שום פחד, ביקשו ממנו לבוא בעצמו לווארשא לשם חקירה ודרישה, וכן עשה. והחזיקו אותו כשמונה ימים עצור בחדר לבדו בבנין העיריה דווארשא, ועסקני היהודים השתדלו ושחררוהו בעזרת השם יתברך.

על מאורע דומה מסופר ב'חיים חן' (ירושלים תש"ז) עמוד יב: "כאשר ישבו חסידי נובומינסק בווארשה ורבים הגדול הרה"ק רבינו זצ"ל בראש בסעודה שלישית, נכנס לפתע שוטר אל הבית בו התועדו ברחוב שמאלא מילא, ושאל מה זה כאן אסיפה, אסור לעשות אסיפה בלי רשיון. נתעוררה בהלה גדולה בין החסידים, עד שהדבר הגיע לאזני הרה"ק זצקל"ה, מיד אמר תנו לו רובל וילך. נתנו לו רובל ולא אבה ללכת, נתנו לו שתיים וגם לא רצה, עד ששלשלו לכיסו חמשה רובלים ולא הסכים ללכת מהמקום, רק לעשות מההתועדות עסק. אמר הרבי, אם כן אל תתנו לו כלום ותהי בטוחים ששוב לא יבוא, ובאותו שבוע מת אותו שוטר.

עבודת עבודה

רבינו היה נראה בחיצוניותו כמי שמבנה גופו איתן ובריא אולם, אולם הנהגתו הקדושות הכחישו את כוחותיו, כאשר ערך עבודת קדשו בתפילותיו בכל מאמצי כוחותיו וההשתפכות נפשו בתפילתו היתה עד מיצוי הכוחות וממש כל עצמותיו תאמרנה וכו'. וכך היתה כל עבודתו מפרכת כל גופו. את סעודתו הראשונה היתה בכל יום לא קודם משעה ג' אחרי צהרים, והשניה אחרי חצות הלילה.

רבינו נודע בקרב גדולי דורו לתלמיד חכם מופלג והוערך על ידי גדולי הדור כמו רבי יוסף דוב הלוי סולובייצ'יק וע"י האדמו"רים כמו רבי יחיאל מאיר מגוסטינין.

מאז ומתמיד היו 'שישה סדרי משנה' שגורים על פה על לשונו של רבינו, והוא היה חוזר בכל יום על 21 פרקי משניות. דמותו והתנהגותו בדרכם של אדמו"רי קרלין ולכוביץ', עוררה סקרנות רבה בקרב חסידי פולין (חסידיו כונו "פולישיע קארלינערס"), תפילותיו הנלהבות ומאמריו הארוכים שהכילו הרבה מתורת הקבלה ודמו במיוחד לתורות הרביינים מליובאוויטש, וכך עשו להם שם ומשכו רבים לחצרו. במאמרי החסידות שלו הרבה לשוחח אודות הגאולה.

גברא רבא

סיפר נכדו כ"ק אדמו"ר מנובומינסק זצ"ל: שמעתי בילדותי מהחסיד הישישי ר' משה נחמן ע"ה מווארשא ששימש באותו הזמן את אאזמו"ה, וביקר עמו את הגה"צ החידושי הרי"ם מגור זצ"ל, והרי"ם התייחד עמו בחדר שעה מרובה וליווה אותו עד הרחוב, גם הזדמן אז לבריי"מ יחד הרי"ם והאב"ד דווארשא הרה"ג ר' דובעריש מייוליש, ובהיות שאאזמו"ר היה מאריך בתפילותיו חיכו שני הגאונים לו, עד שהרב דווארשא התחיל להקפיד, והרי"ם פייסו שכדאי לחכות, דגברא רבה הוא האורח הרבי מסטראשעלא.

ידוע כי רבינו עמד בקשרים עם גדולי התורה והחסידות שבזמנו, וגם התיידד עם גדולי התורה שבין המתנגדים. פעם אחת בא הגאון הגדול ר' יוסף דב סולובייצ'יק, הרב מברייסק, למעון קיץ בנובומינסק. כיון שנודמנו למקום אחד שאל רבי יוסף דב את רבינו: מצאנו בגמרא "האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני הרי זה צדיק גמור" (פסחים דף ח' ע"א) וכי בשביל נתניה כוז אדם זוכה לתואר "צדיק גמור"? אמר לו

עם חצרות אמשינוב-וואראק ועם עוד צדיקי פולין, שהיה רגיל לפגושם בחצר נעשכי.

בנסעו לבקר את הצדיק הקדוש ר' יחיאל מאיר מגוסטינין זי"ע בעת מחלתו, שמח אתו מאד ונתן לו רובל כסף להניח באבן הפינה של הבית המדרש אשר נבנה בחצרו בנאוואמינסק.

תופס ישיבה

בשנת תרנ"ו יסד את הישיבה בנוואמינסק שהיתה אז הישיבה החסידית הראשונה בפולין. ר' שלמה פאלמאן ע"ה, אחד הגבירים התורמים בווארשא, הזיל מכספו סך כ"ג אלפים רובעל (הון עצום אז), והקים בנין מפואר בית המדרש גדול עם חדרים לכתות התלמידים וחדרי שינה ואוכל. הישיבה התנהלה על ידי רבינו זצ"ל עד המלחמה העולמית הראשונה, ולמדו שם כ-200 תלמידים מכל פלכי פולין.

תשא כ"ג אדר א' תרס"ב נפטר אותו צדיק לחיי עולם הבא.

אראלים נצחו את המצוקים

בסעודה שלישית בשבת האחרונה לחיינו ישב בחדרו הפתוח לבית המדרש הקטן, וסיפר כ"ק אבד"ק נאראל זצ"ל ששמע מאיש אחד ר' חיים שוטלנד מהולנד שהיה תלמיד הישיבה והיה נוכח באותה סעודת רעווא דרעוין, וסיפר שרבינו חזר ושנה את הפסוק 'גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי', והיה לפלא.

אמנם רבינו כבר היה אז חולה אנוש עם כל זאת לא שינה כלל מדרכו הרגיל, אמר 'זמירות' והשמיע מאמרות קודש על הפסוקים 'שמרו את בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם' וכו', ותוכן דבריו שוב היה שבני ישראל ישמרו ויצפו להתגלות קדושת שבת דלעתיד לבוא, ויעשו את השבת הזוה על ידי קדושת הדורות ונשמות הצדיקים הן הכלי שרת לבית המקדש השלישי שיבנה במהרה בימינו אמן, והמשיך רעיון זה באריכות על פי חסידות וקבלה. באותו מעמד עמדו מסביב לשולחנו רק בניו, ומספר נכדו כ"ק האדמו"ר מנוואמינסק זצ"ל: אני הקטן זכיתי שלפני ברכת המזון לקחני בחיקי כשהחזיק הכוס בימינו וברכתי אתו מלה במלה, ואחר כך יצא ונכנס ורחץ ידי לפני תפילת ערבית, וכשגמר לקרוא בקול שיר המעלות הנה ברכו את ד' כל עבדי ד' וכו' לא עצר עוד כח והתמוטט ונפטר אחרי איזה שעות אחר חצות הלילה, ואראלים נצחו את המצוקים ונשמתו הק' של רבינו נלקחה לבית עולמה במוצאי שבת פרשת כי תשא כ"ג אדר א' ה'תרס"ב, ונטמן בבית החיים בנובומינסק. זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

ספרו "שופרא דיעקב"

רבינו הניח הרבה כתבים עה"ת ומועדים בדרך החסידות והקבלה. נכדו כ"ק אדמו"ר רבי נחום מרדכי מנובומינסק זצ"ל הוציא לאור בשנת תשכ"ד מתורתיו הספה"ק "שופרא דיעקב".

ילדינו

* בתו מרת גיטל (גיטלה) - נולדה בסביבות ה'תרכ"ב. נישאה להרה"ק רבי משה דב בן הרה"ק רבי אהרן מקוידנוב זי"ע ושימש כרב בסלווטיצה, נפטר בצעירותו.

* עם בואו לפולין בשנת תרל"ג כשהתיישב בעיר מניסק נולד לו למז"ט ילדים תאומים: ה"ה בנו אדמו"ר הרה"צ הרב אלטער ישראל שמעון [שהיה חתן ר' אהרן מטשערנאביל ז"ל, ושהיה ממלא מקום אביו בנואוואמינסק. בעמ"ח ספר 'הפארת אי"ש".

* בתו מרת רבקה רייזל שנשאת להרה"ק ר' משה מרדכי העשיל ממועזיבון-ורשה בהרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל ז"ל נכד הרה"ק מאפטא וחתן הרה"ק האדמו"ר מסאדיגורה זי"ע בעמח"ס 'אור יהושע'. היה חותנו ודודו של כ"ק מרן אדמו"ר ראי"ה מקאפריסניץ זצ"ל.

* כ"ד שנים אחר כך, בשנת תרל"ח, נולד בנו השני רבי יהודא לייבוש, שהיה מפורסם באמריקא לצדיק וגדול בתורה. מקטנותו היה מתמיד גדול, ונשא את בת האדמו"ר ר' דוד ממאקארוב ז"ל [שהיה חתנו של המגיד מטרסק זי"ע], והיה אב"ד דעיר וואלאדווא סמוך לבריסק עד בואו לארה"ב. נסתלק י' אלול תשכ"א.

* ג' שנים אחר כך נולד להם בנם הצעיר, רבי שלמה חיים, שהיה ממלא מקום חותנו ודודו ר' יהושע העשיל אדמו"ר בבאלחוב גליציה, ונהרג עם בני ביתו על ידי הנאצים י"מ ה'י"ד. הוא הניח אחריו פירוש על הסיודור שנדפס בהיותו כבן כ"ז וחיבור גדול על תהלים עם ביאורים ומאמרים בדרך החסידות ונדפס בשנת תרצ"ו, חוץ משאר כתי' ובתוכם חיבור תוספות חיים על מס' קטנות שנאבדו בשואה.

בעד כלל ישראל, וכל תורתו ותפלתו תמיד היה לבקש רחמים על כלל אחינו בני ישראל ומסר גופו בעד הגאולה שלמה בכל עת ורגע, ועבודתו הגדולה היה עד להפליא במדרגות גבורות, והיה גאון עולם בנגלה ובנסתה, ואלפים ורבבות אנשים השכימו לפתחו לחנות ממנו עצה ותושיה, והיה לו באמת מדרגת הערבות להתפלל ולהמשיך טובות על כלל ישראל".

יורא בסבלות

"הד קול ממצבם הקשה של היהודים בזמנו אנו מוצאים באמרותיו של הרה"ק רבי יעקב מנובומינסק זי"ע. ר' יעקב היה מעורר את חסידיו שלא יתיאשו מחמת מצבם החמרי הקשה, והיה רגיל לבאר את הגמרא (ברכות י"ז, ע"א) "גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ומי מעכב? שאור שבעיפה". וזהו דוחק פרנסה.

דוחק פרנסתם של היהודים ברוסיה ובפולין הוא שמעכב אותם ומעכרים על דעתם מלעשות רצון אביהם שבשמים. וכן בבארו את הגמרא (שבת ל"א ע"ב)

חתנו הרה"ק רבי משה מרדכי העשיל ממועזיבון-ווארשא זי"ע

בנו הגדול הרה"ק רבי שלמה חיים פרלוב מבולחוב זי"ע הי"ד בעל "מקדש שלמה" על תהלים

רבינו בימי חורפו בתקופת רבנותו בהינטשטש שבסבריה

"בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו נשאת ונתת באמונה, קבעת עינים לתורה? הביא קושיית בעלי התוספות בסנהדרין ז' ע"א הלא הגמרא אומרת 'תחלת דינו של אדם אינו אלא על דברי תורה' ומדוע כאן שואלים תחלה 'נשאת ונתת באמונה?' אלא לכל אדם כשכא לעולם העליון אחרי מותו יש לו תירוץ מוכן על השאלה אם הוא עסק בתורה: הוא היה צריך לפרנס את אשתו וילדיו ולא היה לו פנאי לעסוק בתורה ולכן שואלין אותו 'נשאת ונתת' על כל פנים 'באמונה' לתפוס לפחות מעט 'אמונת התורה' כפי היכולת ויהיה חולין על תורת הקודש.

סיפר גיסו המנוח רבי דוב משה ז"ל שפעם אחת כשכא לבקר את אביו הרה"צ רבי אהרן מקוידנוב ושאל לו על שלום חותנו, וענה הלא ידוע לך שעסקו תמיד בביאת המשיח, ואז הוציא לו אביו ספר הק' 'תנא דבי אליהו' ואמר לו: ראה מה שכתוב כאן על חותנך ועל כיצא בו, וזה לשונו שם בפרק ד': 'וכן כל חכם וחכם ישיב בו דברי תורה לאמיתו ומתאנה על כבודו של חכם' והעל כבודן של ישראל כל ימיו ומצפה על כבוד ירושלים ועל בית המקדש ועל הישועה שתצמיח בקרוב בימינו ועל כינוס גלויות, מיד שורה רוח הקודש בקרבו'. לשנה האחרת מוצאי שבת קודש פרשת כי

רבינו: באמת צריך כל אדם לתת צדקה לכפר על חטאיו כמו שכתוב "וחטאיך בצדקה פרוק" (דניאל ד' כ"ד) אבל אם מרגיש יודע שכבר עשה תשובה על עונותיו ואינו זקוק לצדקה בשביל כפרת עונותיו, אלא שנותן צדקה רק "בשביל שיחיה בני" אדם כזה הוא באמת "צדיק גמור". [שמעתי מפי נכדו האדמו"ר ר' נחום מרדכי פרלוב זצוק"ל]. ומתוך סדרת מגדולי התורה והחסידות - הרב אברהם יצחק ברומברג ז"ל

עמוד העבודה זו תפילה

לפנינו רישומים מרגשים ביותר שכתב נכדו כ"ק האדמו"ר מנוואמינסק זצ"ל: "ילד הייתי בשנת פטירתו של זקני הק' זצ"ל. אזכרוהו בדמות פניו הנהדרים עם שער ראשו וזקנו כשלג חיוור. עוד אזכור צליל קולו האזרי אשר קלטו אזני בשעת תפילתו, איך האריך בשינון והשתפכות בתיבות של 'ואתה מחיה את כולם', ובברכת יוצר בתיבות 'פועל גבורות' וכו' עד 'המחדש בטובו' וכו'. וכן בברכת אהבת עולם, ובשבת קודש בתפילת 'נשמת'. ולקול קריאתו את קריאת שמע נפל פחד ואימה על השומעים". בראש השנה ויום הכיפורים התפלל לפני התיבה כל התפילות בקול אדיר וחזק בנוסח ונעימות התפילות שקיבל מחותנו.

עבודת עריכת השולחנות

עריכת השולחנות הטהורים היו אצלו מהעבודות הקשות שבמקדש, והיו כוללים מאמרי חסידות והתעוררות בשעת השולחנות. כאמור, עריכת ג' השולחנות בכל שבת קודש היתה עבודה קשה, הן באופן הגדת המאמרים והן בכל ישיבתו, הכל היה בכלות הנפש ודבקות עילאית. נעימות וזמירות שונות היו לו בכל שבת קודש וימים טובים, בפרט בעת שיזמר הזמירות של צדיקי 'קארלין' ו'לעכוויטש' ועוד. את הזמר ק"ה אכסוף' להרבי הקדוש ר' אהרן מקארלין זימר בליל שבת קודש ובסעודה שלישית, והיה נוהג להקדים לו נעימה בעלת ג' בבות "לית אתר פנוי מיניה ולית מחשבה תפיסה ביה כלל", שהרעידה לבבות.

עוד מרישומי נכדו כ"ק האדמו"ר מנוואמינסק זצ"ל: "...זכורני שלקחני אמו"ר זצ"ל לשולחנו של הסבא הק' בסעודתא דשבחא, והוא משמיע דברותיו כשפניו והדיקנא הק' מורמים למעלה ועיניו יורדות דמעוט. נחקק בלב המראה הנורא הזה אשר לא ראיתי כמוהו. כאשר גדלתי אחר פטירתו בין החסידים, שמעתי כיצד הם מספרים ומעריצים את הצדיק הפלאי הזה. שמעתי איך הם ישובו בראש מסיבת אנ"ש ודברו על רבם הזקן, כעל חד מן קמאי, כעל עיר וקריש, על עוצם בקיאותו בנגלה ובנסתה, על שקידתו בתורה ועבודת השם ית' בדבקות של קדושה וטהרה, ובשינה מועטת. אמת בשמו בדברי הפייטן (מוסף ליום א' דרה"ה) 'שינה אין לפניך' העובד לפניו ית', אין לו לישון כי אם לתכלית 'שקט בפנינו', לתת שקט ומנוח לצפוני שתנותו להוסיף בעבודה ביותר שאת ועת'.

כי מהכים אנחנו לך...

אי אפשר לתאר את ערגת לבו ונפשו לגאולתן ישראל והשכינה הק' ותיקון נשמות הנדחות, היה זה חוט ששזר כמעט בכל מאמריו, כפי שהם בספרו הק' "שופרא דיעקב". כשהגיע לאלה הדברים זלגו עיניו דמעות שלישי, וכך גם בשעת תפילה והן בשעה שהיה משמיע מאמריו. פעם הזכיר באחד המאמרים בשם הבעש"ט שחובה על כל אדם מישראל להעלות על ידי תורה ותפילה' שלו את נשמות נדחי ישראל.

כל שיחו והגיגו היה על ביאת המשיח שהציפיה אליו היתה בכל נפשו ומאודו, וכן בעת אמירת תהלים שמעו לפעמים איך הוא מווחח בלשון 'אידיש' המדוברת ומפיל תחינתו לקרב הגאולה ולשים קץ לגלות ישראל והשכינה הק'.

וכך גם כותב בנו הרה"ק רבי יהודא אריה בהקדמה לספרו 'קול יהודה' (ניו יארק תש"ז): "הנהגה אבי קודש עליון אדמו"ר זצוקלה"ה זי"ע שמו 'יעקב', ועליו נאמר כי הוא ג"כ תיקן תפלת 'ערבית' ענין הערבות

12
מקומות
בלבד

הרה של א

כ"א אדר ב' תשפ"ד

מתארגנת קבוצה לש"ק פרשת צו – פרה

ליאם ליזענסק

מוז"כ הרה"ק משטפנשט ועוד כ"ו קדושי עליון מתלמידי הבעש"ט
תפילה בבית מדרשו של הרה"ק מאפטא, ועוד.

יאם

ליזענסק ציון הרה"ק מליזענסק ביום ההילולא קדישא

יום חמישי י"ח אדר 28/3/24 יציאה מת"א לקישינוב מולדובה 📍 שבת קודש בעיר יאם
יום א' כ"א אדר יציאה לליזענסק 📍 יום א' לינה בליזנסק 📍 יום ב' אחה"צ חזור לארה"ק

לפרטים והרשמה

03-717-2-001 03-579-03-03
054-846-8888 6160303@gmail.com

\$1150

כולל אש"ל טיסות ונסיעות
מספר המקומות 12 אושים בלבד